

MILLIY TIKLANISH

3 (168) 2012 йил 25 январь, чоршанба Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси 2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган

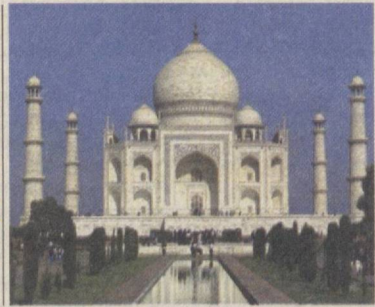
Оила — ҳаётнинг адабийлиги тимсоли

Инсон учун муқаддас кўрғон ҳисобланган оила эркак ва аёлнинг табиий ва ихтиёрий иттифоқи бўлиб, у жамият тузилмалари ичида асосий бўгин, жуфт бўлиб яшашнинг маънавий-ахлоқий пойдевори ҳисобланади.

Республика болалар кутубхонаси

Юртимизда яшаб ижод қилган кўплаб буюк аждодларимиз жаҳон илм-фани тараққиётига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишган. Уларнинг меросини ёш авлодга етказишни мақсад қилган кутубхонамизда турли саналарга бағишланган учрашувлар, тадбирлар уюштирилади.

«Олтин учбурчак»

Тож-Маҳал 22 йил деганда 20 мингдан ортиқ кишининг меҳнати эвазига барпо бўлган. 18 гектар ерни эгаллаган мақбаранинг тўрт бурчагида тўртта минора, устида тўртта кичик ва битта катта гумбаз бор. Мақбаранинг баландлиги 74 метр бўлиб, деворлари оқ мрамрдан, ички қисми эса рангли мраммар тошлар билан безалган.

4 ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ

5 МАЪНАВИЯТ

7 ХАЛҚАРО ҲАЁТ

ХАБАРЛАР

Мустаҳкам оила — жамият пойдевори

Тошкент Давлат иқтисодиёт университетининг маданият саройида "Мустаҳкам оила — жамият пойдевори" мавзусида давра суҳбати ўтказилди.

Унда Адлия вазирлиги, университет профессор-ўқитувчилари, талабалар ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди. Тадбирда Президентимиз ташаббуси билан жорий йилнинг "Мустаҳкам оила йили" деб эълон қилиниши мамлакатимизда соғлом оилани шакллантириш, оилада юксак маънавий-ахлоқий муҳитни қарор топтириш учун зарур шарт-шароит яратиш, ёш келин-куёвларни оилага тайёрлаш, оила манфаатларини ҳимоялаш, соғлом фарзанд ўстириш, тарбиялаш ва вояга етказишдек муҳим масалалар хусусида сўз борди.

Клубда фақат қизлар

Булоқбоши туманидаги педагогика ва ижтимоий-иқтисодий касб-хуна коллежида "Фидойи аёллар" клуби ўз фаолиятини бошлади.

Клуб илм масканидаги ўқитувчи аёллар ташаббуси билан ташкил этилди. "Фидойи аёллар" клуби ёш қизларни келгусидаги мустақил ҳаётга, оилага тайёрлаш бўйича ўқув дарслари ва тадбирлар ташкил қилиб боришни режалаштирган. Шунингдек, клуб қатнашчилари миллий таомлар тайёрлаш амалиётини ўрганиб, оила ва турмуш масалалари билан боғлиқ фойдали маслаҳатлар ва ўзларини қизиқтирган барча саволларга жавоб оладилар.

Янги китоб тақдимоти

Алишер Навоий номли киносаройида "Жозиба" китобининг тақдимот маросими бўлиб ўтди.

Мазкур тўпلامдан ўтган йили Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси драматургия кенгаши томонидан ўтказилган "Ёш драматурглар" республика семинарида иштирок этган бир гуруҳ ёш қаламкашларнинг пьеса ҳамда киносценарийлари жой олган. "Адиб" нашриёти томонидан чоп этилган тўплам адабиётшунос олим Шухрат Ризаев масъул муҳаррирлиги остида нашрга тайёрланди.

ФРАКЦИЯ

Таъминотчи

МАЖБУРИЯТИ ВА ЖАВОБГАРЛИГИ КУЧАЙТИРИЛАДИ

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси навбатдаги ййгилишида Қонунчилик палатаси ялпи ййгилиши муҳокамасига қиртилиши назарда тутилмаётган қонун лойиҳалари ва қатор масалалар муҳокама қилинди. Унда фракция аъзолари, вазирлик ва ташкилотлар раҳбарлари, етакчи олим ва мутахассислар ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

Ййгилишда дастлаб "Сугурта фаолияти тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси би-

ринчи ўқишда кўриб чиқилди. Мазкур қонун лойиҳаси Президентимизнинг 2010 йил 26 ноябрдаги "2011-2015 йилларда республика молия-банк тизимини янада ислоҳ қилиш ва барқарорлигини ошириш ҳамда юқори халқаро рейтинг кўрсаткичларига эришишнинг устувор йўналишлари тўғрисида"ги Қарори билан тасдиқланган 2011-2015 йилларда республика микромолиялаш соҳасини янада ривожлантириш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш мақсадида ишлаб чиқилган. Унинг асосий мақсади халқаро тажрибани инobatга олган ҳолда сугурта бозори профессионал иштирокчиларининг фаолиятини назорат қилиш ва амалга ошириш тизимини такомиллаштиришдан иборат.

2-бет

ЎЗЛИК

Халқимиз маданияти кўзгуси

Этибор берганмисиз, мамлакатимизга таширф буюрадиган чет эллик меҳмонлар, аввало, юртимиз музейларини томоша қилишга ошиқишади. Айниқса, Ўзбекистон Амалий санъат музейида бўлганлар бу ерда кўрганлари ҳақида бир олам ҳайрат таассурот билан гапиришади. Зеро, илдиэлари олис тарихга туташган ўзбек халқ амалий санъати мамлакатимиз мустақилликка эришгач, қадимий анъаналарнинг давомийлигини, ворисийлигини сақлаган ҳолда ўз равнақи учун янги куч олди. Қадимий ҳунармандчиликнинг тикланиши эса қадим тамаддунлар маданияти ва замонавийликни боғловчи риштага айланди.

Музейга киришингиз билан миллий матоларимиз ҳисобланмиш атлас, адрас, беқасам, банорас, шунингдек, анъанавий бўлган ипак ва ярим ипак матоларни кўрасиз. Айнан шу манзаранинг ўзиёқ нафақат чет эллик сайёҳларни, балки ҳар бир ўзбекистонликни ҳам ўзига жалб

этади. Эҳ-ҳе бу ердаги экспозицияларнинг сон-саногии йўқ. Музейда сақланаётган экспозициялар ҳақида батафсил маълумот олиш учун Амалий санъат музейи директори Наргиза Толиповага мурожаат қилдик. Суҳбатимиз музей биносининг яратилиш тарихи ҳақидан бошланди.

МАРКАЗИЙ "МЕҲМОНХОНА"

Музей биносининг бадий безак ишларига юртимизнинг машҳур усталари етакчилики

қилишгани сабаб Бухоро, Хива, Риштон, Кўқон, Тошкент ва бошқа кўплаб мактаб усталари жалб қилинган. Европа меъморчилиги усулида қурилган бино ўзбек халқининг энг яхши анъаналари асосида безалган бўлиб, XIX аср охири ва XX аср бошига оид меъморий ёдгорлик саналади. Музейнинг марказий қисми "Меҳмонхона" энг бой ва ҳашаматли хона бўлиб, фахрий меҳмонларни кутиб олиш учун мўлжалланган қабулхона ҳисобланган.

Бинонинг ички қисми қурилиш жиҳатидан масжид кўринишига ва ўзбекона бадий ечимга эга. Хонанинг тўрт томонидаги баланд устунлар тиргов вазиғасида ишлатилган бўлиб, улар хонага алоҳида кўрк бағишлайди. Меҳмонхонанинг деворлари ганч ўймакорлик усулида безалган. Марказий зал деворларида акс этган 200 дан ортиқ нақш-гуллар бетакрор бўлиб, бир-бирини такрорламайди. Шимолий ва жанубий деворларга ўрнатилган ганчор тоқчалар машҳур тошкентлик усталар авлодидан саналган Тошпўлат Арслонқулов бошчилигида амалга оширилган.

8-бет

МУНОСАБАТ

Тараққиётнинг "ўзбек модели"

ТЎҒРИ ТАНЛАНГАНИНИ 2011 ЙИЛ ЯКУНЛАРИ ЯНА БИР БОР ЯҚҚОЛ НАМОЁН ЭТДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг 2011 йил якунлари ва 2012 йилда Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузасини ўзини шу юрт фуқароси, шу мамлакат тақдирига дахлдор, деб билган ҳар бир киши катта ҳаяжон билан тинглади, десак тўғри бўлади. Зеро, бу беғиж эмас. Чунки жаҳон миқёсида кечайётган глобал молиявий-иқтисодий инқироз ҳамон давом этаётган, у ўз домига ҳатто ривожланган давлатларни ҳам тортайтган ва бунинг натиғасида турли хавф-хатарлар сақланиб қолаётган бир пайтда Ўзбекистон тутайтган йўл ва эришайтган натиғалар ўзини англган ҳар қандай кишини бефарқ қолдирмаслиғи шубҳасиз.

Президентимиз таъкидлаганидек: "Ўзимиздаги мавжуд айрим мураккаблик ва қийинчиликларга қарамасдан, халқимизнинг фидокорона меҳнати эвазига эришилган 2011 йилнинг якунлари билан ҳақли равишда фахрланишимиз учун бугун барча асосларимиз бор". Дарҳақиқат, маърузада айтилганидек: "2011 йилда мамлакатимизда ялпи ички маҳсулот-

нинг ўсиш суръати, қутилганидек, амалда 8,3 фоизни ташкил этди. 2000-2011 йиллар мобайнида алпи ички маҳсулот ҳажми 2,1 баробар ошди. Мазкур кўрсаткич бўйича Ўзбекистон дунёнинг иқтисодиёти жадал ривожланаётган мамлакатлари қаторидан жой олди".

4-бет

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси Журналистларни қайта тайёрлаш халқаро маркази билан ҳамкорликда миллий ва халқаро журналистиканинг энг юксак ютуқларини кенг оммалаштириш, ОАВ ходимлари фуқаролик позицияларини намоён этишлари учун шароит яратиш ҳамда журналистларда танқидий фикрлашни ва ижодий фаолиятга янгича ёндашувларни шакллантириш мақсадида "Олтин қалам" VII Миллий мукофоти учун халқаро танловни ўтказайди.

Журналистика соҳасида "Олтин қалам" VII миллий мукофоти

3 май — Жаҳон матбуоти эркинлиги кунига бағишланган бу танловга 2011 йилнинг 31 мартидан 2012 йилнинг 31 мартигача — бир йил давомида газета ва журналларда чоп этилган, радио орқали эфирга узатилган ҳамда телевидениеда кўрсатилган ва интернет нашрларида берилган материаллар 2012 йилнинг 10 апрелигача қабул қилинади.

2-бет

"Milliy tiklanish" газетасига обуна бўлинг!

Нашр кўрсаткичи — 158

● **ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!**

Журналистика соҳасида "Олтин қалам" VII миллий мукофоти

(Давоми. Боши 1-бетда)

Танлов ғолиблари учун куйидаги мукофотлар таъсис этилган:

Журналистика соҳасида бош миллий мукофот. Ғолиб махсус диплом, "Олтин қалам" кўкрак нишони, статуеткаси ва Ўзбекистон Республикасида белгиланган энг кам иш ҳақининг 200 баробари миқдоридан пул мукофоти билан тақдирланади.

Асосий мукофотлар:

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (телевидение — 1, 2, 3-ўринлар);
Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (радио — 1, 2, 3-ўринлар);
Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (босма ОАВ — 1, 2, 3-ўринлар);
Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (интернет-журналистика — 1, 2, 3-ўринлар).

Биринчи ўринни олган ғолиблар диплом, "Олтин қалам" кўкрак нишони, статуеткаси ва энг кам иш ҳақининг 160 баробари миқдоридан пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Иккинчи ўринни олган ғолиблар диплом, "Олтин қалам" кўкрак нишони, статуеткаси ва энг кам иш ҳақининг 140 баробари миқдоридан пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Учинчи ўринни олган ғолиблар диплом, "Олтин қалам" кўкрак нишони, статуеткаси ва энг кам иш ҳақининг 120 баробари миқдоридан пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Рағбатлантирувчи мукофотлар доирасидаги номинациялар:

- журналистика ривожига кўшган ҳиссаси учун;
- фаол фуқаролик позицияси учун;
- ижтимоий-сиёсий мавзудаги энг яхши таҳлилий материал учун;
- ижтимоий-иқтисодий мавзудаги энг яхши таҳлилий материал учун;
- Мустақкам оила йиллига бағишланган энг яхши материал учун;
- маънавий-маърифий мавзудаги энг яхши материал учун;
- ҳарбий-ватанпарварлик мавзусидаги энг яхши материал учун;
- энг яхши журналистик текширув учун;
- мураккаб шароитларда (фавқулодда вазиятлар, атерф-муҳит ва экология муаммолари) тайёрланган энг яхши репортаж учун;
- энг яхши режиссёрлик иши учун;

● **ҚАРОР ВА ИЖРО**

Матбуот ривожидида янги босқич

Термиз шаҳрида оммавий ахборот воситалари фаолиятини кўллаб-қувватлаш ва уларнинг фуқаролик жамияти институтлари тизимидаги ролини мустақкамлашга бағишланган давра суҳбати бўлиб ўтди. Унда вилоятдаги оммавий ахборот воситалари, матбаа корхоналари раҳбарлари, солиқ ва боғжона органлари вакиллари, журналистлар қатнашди.

Тадбир Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институтининг Сурхондар ҳудудий бўлини маси томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитаси, Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини кўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди ҳамкорлигида ташкил этилди.

Мамлакатимизда Президент Ислам Каримов раҳнамолигида фуқароларнинг ахборот олишга доир ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, оммавий ахборот воситалари соҳасини босқичма-босқич ва изчил ислоҳ этиш, янада ривожлантириш масаласига алоҳида эътибор қаратилаётди. Истиклол йилларида соҳага оид қабул қилинган бир қатор қонун ҳужжатлари матбуот ва сўз эркинлигини, ахборот хавфсизлигини таъминлашда муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг 2011 йил 30 декабрда қабул қилинган "Оммавий ахборот воситаларини янада ривожлантириш учун қўшимча солиқ имтиёзлари ва афзалликлар бериш тўғрисида"ги қарори миллий журналистика мислини, оммавий ахборот воситаларини ривожлантириш ва ҳар томонлама кўллаб-қувватлаш борасида янги босқични бошлаб берди. Мазкур қарорга мувофиқ, оммавий ахборот воситалари, матбаа корхоналари ва нашриётларга бир қатор солиқ ҳамда боғжона имтиёзлари берилди.

Сурхондарё вилоятида фаолият кўрсатаётган қирққа яқин оммавий ахборот воситалари, ўнлаб матбаа корхоналари юртимиз ва

вилоят сиёсий-ижтимоий, иқтисодий ва маънавий ҳаётидаги янгиликлар, барча жабҳаларда олиб борилаётган изчил ислохотларнинг мазмун-моҳияти ва самараси, мамлакатимиз ва жаҳонда юз бераётган янгиликларга оид ахборотларни тарқатишга хизмат қилмоқда. Қарорда белгиланган янги имтиёз ва афзалликлар оммавий ахборот воситалари фаолияти самарадорлигини ошириш, мазмунан бойитиш, матбаа корхоналарини модернизация қилиш, инфратузилмасини янгиллаш, замонавий хориж ускуналари билан жиҳозлаш борасида кенг имкониятлар яратади.

— Биз ўнга яқин газетани чоп этамиз, - дейди "Денов босмаҳонаси" масъулияти чекланган жамияти директори Муҳаммади Жўраев. — Шунингдек, буюртмаларга кўра, китоб, таклифнома, иш ҳужжатлари тайёрлаш ва бошқа матбаа хизматлари кўрсатиш кенг йўлга қўйилган. Давлатимиз раҳбарининг мазкур қарори корхонамиз моддий-техник базасини янада мустақкамлаш, иш ўринларини кенгайтириш ва ходимларимизнинг моддий манфаатдорлигини оширишда муҳим аҳамият касб этади.

Х. МАМАТРАЙИМОВ,

ҲАММОН

● **ФРАКЦИЯ**

Таъминотчи

МАЖБУРИЯТИ ВА ЖАВОБГАРЛИГИ КУЧАЙТИРИЛАДИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Қун тартибидидаги навбатдаги масала — "Хусусий мулкни ҳимоя қилиш ва мулкдорлар ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги қонун лойиҳаси депутатлар томонидан биринчи ўқишда муҳокама қилинди. Фракция аъзолари қайд этишганидек, Юртобшомиз томонидан 2010 йил 12 ноябрда Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисида тақдим этилган "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси"нинг демократик ислохотларни чуқурлаштириш ва иқтисодий либераллаштириш йўналишидаги устувор вазифаларни амалга ошириш бўйича чора-тадбирлар дастурининг ижросини таъминлаш мақсадида ишлаб чиқилган ушбу қонун лойиҳаси хусусий мулк ҳуқуқини амалга ошириш, мулкдорларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш, маълум дахлсизлиги ва хавфсизлигини таъминлашнинг кафолатлари билан боғлиқ муносабатларни тартибга солишга қаратилганлиги билан аҳамиятлидир.

— Ушбу қонун лойиҳасида

хусусий мулкни ҳимоялаш ва мулкдорлар ҳуқуқларини кафолатлаш соҳасидаги конституциявий тамойилларнинг тегишли қоидалари батафсил тартибга солинган бўлиб, амалдаги қонунчиликнинг айрим нормаларига ҳам аниқликлар киритилди, - деди ЎзМТДП фракция аъзоси Ш. Болтаев. — Бу ўз навбатида Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси асосий электоратидан бўлмиш маҳаллий ишлаб чиқарувчилар, ҳунармандлар, касаначилар, хизмат кўрсатиш ва оилавий тадбиркорлик соҳаларида хизмат қилаётганлар фаолиятини давлат томонидан янада кўллаб-қувватлашни таъминлаш имконини беради. Шу боис мазкур масала юзасидан Қонунчилик мақсад-муддоаларидан келиб чиқиб, маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни ташқи иқтисодий фаолият билан шуғулланишлари учун яратилаётган шароитни янада яхшилаш таклифини бердик.

Фракция йиғилишида "Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 477-моддасига ўзгартириш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда кўриб чиқилди. Мазкур ҳужжатга мувофиқ тадбиркорлик субъектларига электр энер-

гияси ва табиий газ таъминоти билан боғлиқ етказилган ҳақиқий зарар ва олинмай қолган фойдани таъминотчи корхоналардан ундириш мақсадида Фуқаролик кодексининг 477-моддаси биринчи қисмига ўзгартириш киритиш таклифи этилмоқда. Бу эса ўз навбатида, таъминотчи корхоналарнинг шартномавий мажбурият ва жавобгарликларини таъминлашда муҳим омил бўлади.

"Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексига ва Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда муҳокама қилинди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 5 июлдаги "Хорижий расмий ҳужжатларни легаллаштириш талабини бекор қилувчи Конвенция (Гаага, 1961 йил 5 октябрь) қоидаларини амалга ошириш чоралари тўғрисида"ги Қарори ижросини таъминлаш назарда тутилган.

Фракция йиғилишида қун тартибига киритилган бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди ва тегишли қарор қабул қилинди.

Қамолитдин ҲОТАМОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

● **ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА**

Президент асари ўрганилмоқда

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Тошкент шаҳар Кенгаши томонидан Президентимиз Ислам Каримовнинг "Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида" асарини ўрганиш юзасидан давра суҳбати ўтказилди. Унда ЎзМТДП Марказий Кенгаши аъзолари, партия шаҳар Кенгаши девони ходимлари ва ОАВ вакиллари иштирок этди.

— Юртобшомизнинг мамлакатимиз мустақиллигини қўлга киритиш арафасидаги дастлабки даврини акс эттирадиган маъруза, суҳбат, мақола ва интервьюларни олган "Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида" асариди яқин ўтмишимиз ҳақида давлатимиз раҳбари китоблари дейди ЎзМТДП Тошкент шаҳар Кенгаши Ижроия Қўмитаси раиси Р. Қосимов. — Мазкур тадбирни ўтказишдан асосий мақсад партия ходимлари ва фаолларини давлатимиз раҳбари китоблари асосида яқин ўтмишимиз борасидаги билим ва тушунарларини кенгайтириш, жойларда ташкил этиладиган тарғибот-ташвиқот тадбирларини юқори даражада ўтказиш, аҳолига тўғри ва аниқ маълумотлар беришдан иборатдир.

Дарҳақиқат, китобдан яқин ўтмишимизнинг мураккаб тарихий-сиёсий босқичлари, жумладан, ҳатто тасаввур қилиш ҳам қийин бўлган ғоят оғир ва таҳликали бир вазиятда Ўзбекистон раҳбари сифатида иш бошлаган Ислам Каримовнинг мамлакатимизни чуқур инқироздан олиб чиқиш, уни қатъият ва матонат билан истиқлол сари бошлаш, Ватанимиз мустақиллигини эълон қилиш, Ўзбеки-

тоннинг илк Президентлик қасамёдини қабул қилишигача бўлган тинимсиз курашлар, кескин синов ва машаққатлар ила олиб борилган фаолият даврини ўз ичига олади. Китобга киритилган маърузаларда ўша даврдаги ўта драматик воқеалар, тарихий ўзгаришлар қандай мураккаб вазиятларда юз бергани, уларнинг тафсилоти, сабаб ва оқибатлари атрофида ёритиб берилди.

Тадбирда сўзга чиққанлар халқимиз собиқ тузум тазйиқи остида яшаётган оғир бир шароитда Юртобшомиз раҳнамолигида асрий орузу — истиқлол таълими улкан жасорат билан илгари сурилиб, уни амалга ошириш учун тарихий қадамлар қўйилгани китобнинг асосий мавзусини ташкил этишини таъкидладилар.

Нарзулла ЖўРАЕВ,
ЎзМТДП Тошкент шаҳар Кенгаши аъзоси:

— Мухтарам Президентимизнинг мазкур асари нафақат юртимизда, балки жаҳонда ҳам кенг ўрганилмоқда. Асардан янги тарихимизнинг ўзимиз билмаган, англамаган кўплаб қирраларини янгитдан кашф этамиз, истиқлол моҳиятини янада

чуқурроқ англаймиз. Шу боис китоб билан ёшларни яқиндан таништириш, тўб мазмун-моҳиятини очиб бериш кўламини янада кенгайтириш мақсадга мувофиқ. Зеро, Ватани севиш, мустақиллик неъматини қадрлаш, фахр-ифтихор туйғуларини шакллантиришда мазкур китобнинг ўрни бекиёс.

Китобнинг маъно-мазмунини бир сўз билан ифода этадигин бундай, ватанимиз мустақиллигини мустақкамлашда, юртимизда ҳуқуқий демократик давлат ва кучли фуқаролик жамиятини барпо этишда давлатимиз раҳбари раҳнамолигида амалга оширилган ислохотлар тўлалигича ўрин олган.

Ақбар ЖИЯНОВ,
ЎзМТДП Тошкент шаҳар Кенгаши Ижроия Қўмитаси девони бош мутахассиси:

— Президентимизнинг "Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида" асари воситасида бугунги кунда дунёда "Ўзбек модели" деб ном олган тарақ-

қини ошириб, улар онгида тафаккурнинг номақбул андозаларини шакллантирадиган зўравонлик ва шафқатсизликни тарғиб қилувчи маҳсулотларнинг ноконуний муомаласи учун жавобгарликни кучайтиришга йўналтирилгани билан аҳамиятга моликдир. Шу нуқта назардан ушбу қонуннинг қабул қилиниши ЎзМТДП дастури ва сайловлиди Платформасида кўзда тутилган ёш авлодни миллий маънавий, тарихий қадриятларимизга ҳурмат руҳида ва ўтмиш меросимизнинг ҳақиқий билимдони, замонавий билимлар эгаси қилиб тарбиялашга кўмаклашиш борасидаги ишларни янада жонлантиришда муҳим омил бўлиши шубҳасиз.

Йиғилишда шунингдек, "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда муҳокама қилинди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 5 июлдаги "Хорижий расмий ҳужжатларни легаллаштириш талабини бекор қилувчи Конвенция (Гаага, 1961 йил 5 октябрь) қоидаларини амалга ошириш чоралари тўғрисида"ги Қарори ижросини таъминлаш назарда тутилган.

Фракция йиғилишида қун тартибига киритилган бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди ва тегишли қарор қабул қилинди.

Қамолитдин ҲОТАМОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

● **ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА**

Президент асари ўрганилмоқда

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Тошкент шаҳар Кенгаши томонидан Президентимиз Ислам Каримовнинг "Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида" асарини ўрганиш юзасидан давра суҳбати ўтказилди. Унда ЎзМТДП Марказий Кенгаши аъзолари, партия шаҳар Кенгаши девони ходимлари ва ОАВ вакиллари иштирок этди.

— Юртобшомизнинг мамлакатимиз мустақиллигини қўлга киритиш арафасидаги дастлабки даврини акс эттирадиган маъруза, суҳбат, мақола ва интервьюларни олган "Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида" асариди яқин ўтмишимиз ҳақида давлатимиз раҳбари китоблари дейди ЎзМТДП Тошкент шаҳар Кенгаши Ижроия Қўмитаси раиси Р. Қосимов. — Мазкур тадбирни ўтказишдан асосий мақсад партия ходимлари ва фаолларини давлатимиз раҳбари китоблари асосида яқин ўтмишимиз борасидаги билим ва тушунарларини кенгайтириш, жойларда ташкил этиладиган тарғибот-ташвиқот тадбирларини юқори даражада ўтказиш, аҳолига тўғри ва аниқ маълумотлар беришдан иборатдир.

Дарҳақиқат, китобдан яқин ўтмишимизнинг мураккаб тарихий-сиёсий босқичлари, жумладан, ҳатто тасаввур қилиш ҳам қийин бўлган ғоят оғир ва таҳликали бир вазиятда Ўзбекистон раҳбари сифатида иш бошлаган Ислам Каримовнинг мамлакатимизни чуқур инқироздан олиб чиқиш, уни қатъият ва матонат билан истиқлол сари бошлаш, Ватанимиз мустақиллигини эълон қилиш, Ўзбеки-

ПАРТИЯ ҲАЁТИ

● БПТ — БОШ ТАЯНЧИМИЗ

Қуйи бўғинлар

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИ ҲАРАКАТЛАНТИРУВЧИ КУЧГА АЙЛАНИШИ ЛОЗИМ

дида фаолият олиб борувчи "Республика шошилинч тиббий ёрдам илмий маркази" Хоразм вилоят филиалида ташкил этилган бошланғич партия ташкилотлари аъзолари ЎзМТДП дастурида белгиланган вазифаларни ҳаётга тадбиқ этишда фаоллик кўрсатмоқда. Таркибида 222 нафар аъзоси бўлган БПТга олий тоифали шифокор Баҳодир Султонов етакчилик қилади. БПТ аъзоларининг асосий қисмини шифокорлар, мураббийлар, ишчи-хизматчилар ҳамда ҳудуд аҳолиси ташкил этади.

— Бугунги кунда вилоятимизда жисмонан ва маънан соғлом авлодни вояга етказиш, аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатишга ҳисса қўшиб келаётган жамоамизнинг серғайрат, ташаббускор шифокорларидан бир гуруҳи ЎзМТДП бошланғич партия ташкилоти атрофида биригилган, - дейди "Республика шошилинч тиббий ёрдам илмий маркази" Хоразм вилоят филиали бўлим мудир, БПТ раҳбари Б.Султонов. Уларнинг шижоати, изланишлари билан партия Дастури ва унда белгиланган вазифаларнинг амалда

бажарилишига ҳаракат қилишми. Жумладан, ўтган йилда аъзолар ҳамда шифохона ишчи-хизматчиларининг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш, ёшларни ОИТС, гиёҳвандлик каби турли салбий иллатлардан ҳимоялаш, уларнинг ҳуқуқий саводхонлигини оширишга қаратилган маънавий-маърифий ва тарғибот тадбирлари ташкил этилди. "Истиқлол ва миллий қадриятлар", "Эл соғлиги — юрт шифокорлар", "Ҳашар — элга ярашар" кабилар шулар жумласидан. Айниқса, БПТ томонидан ўтказилган "Миллий анъана ва қадриятларнинг ёш авлод тарбиясидаги ўрни" мавзусидаги давра суҳбати асосан ёшлар иштирок этгани билан алоҳида аҳамият касб этди. Боиси тадбирда ёшларни турли зарарли оқимлардан сақлаш, диний экстремизм гоялари таъсирига тушиб қолишининг олдини олиш каби мавзулардаги маърузалар иштирокчиларда катта қизиқиш уйғотди.

БПТ иш режасидан янги қабул қилинаётган қонунлар, Президентимизнинг Қарор ва Фармонлари, ҳукумат қарорлари,

партия ташкилотлари пленумларида қўрилган масалалар мазмун-моҳияти билан яқиндан таништиришга кўмаклашиш борасидаги вазифалар ҳам ўрин олган бўлиб, яқиндаги йилда бу борада ҳам муайян ишлар қилинди. Жумладан, Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 14 октябрдаги "Болаларни тарбиялашга қаратилган маънавий-маърифий ва тарғибот тадбирлари ташкил этилиши, соғлом ва баркамол авлодни шакллантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори асосида БПТ томонидан махсус режа ишлаб чиқилиб, мутахассислар жалб қилиниб, тадбир, давра суҳбати ва тарғибот ишлари олиб борилмоқда. Шунингдек, ЎзМТДПдан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси, халқ депутатлари маҳаллий кенгашларга сайланган депутатларнинг аҳоли билан учрашуви мунтазам равишда ташкил қилинаётгани уларнинг сиёсий, ҳуқуқий билимларини бойитибгина қолмасдан, мамлакатимиз ва жаҳонда юз бераётган ижтимоий-сиёсий жараёнлар билан чуқурроқ танишиш имконини бермоқда.

Таъкидлаш жоизки, қуйи

қаратилган. Шундай экан, биз ҳаммисизларни қўллаб-қувватлаймиз. Мусобақаларда барчангизга омад ёр бўлсин.

Беллашувнинг очилиш маросимида тадбир ҳамкорлари республика болалар спортини ривожлантириш жамғармаси Бухоро вилоят филиали раҳбари И.Мирзоев, Маънавият тарғибот маркази Бухоро шаҳар бўлими раҳбари Р.Маҳмудов миллий курашнинг ўтмиши ва бугунги ҳақида гапириб, ёш курашчиларга муваффақият тилади.

Тадбирга бағишланган концерт дастуридан сўнг ЎзМТДП Бухоро шаҳар Кенгаши соврини учун ўсмирлар ўртасида 6 вазн тоифасида ўтказилган мусобақа қизгин баҳсларга бой бўлди. Беллашувни Миллий кураш Федерацияси бош мураббийи, икки қарра Жаҳон чемпиони ва Европа чемпиони Собир Қурбонов бошчилигидаги мураббийлар гуруҳи бошқариб борди. Ўсмирлар ўз вақтида дунёда ном таратган полвонлар мураббийлик қилаётган турнида масъулият ва тиришчилик билан курашга тушди. Ҳалилар ЎзМТДП Бухоро шаҳар Кенгаши Ижроия қўмитаси, Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси Бухоро вилоят филиали ҳамда ҳомийлар томонидан 1-2-3 даражали диплом, медал ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди. Спорт мусобақасида "Энг яхши кураш фахрийси", "Энг иқтидорли курашчи" номинациялари бўйича ҳам ғолиблар аниқланди.

Шунингдек, миллий курашнинг тарғибот этиш, унинг миллий ва назарий асосларини яратиш, болалар ва ўсмирларнинг жисмоний тарбия ва спортга жалб қилишга муносиб ҳисса қўшиб келаётган бир гуруҳ кураш фахрийлари ва фаолларига қимматбаҳо совғалар тақдим этилди.

— Бухоро шаҳридаги 38-сон ўрта таълим мактабининг 5-синфида ўқийман, - дейди полвонларнинг энг кичиги 11 ёшли Фулом Раҳимов. — Мусобақада 3-ўринни олдим. Шундай катта тадбирда қатнашганимдан хурсандман. Медалимни дадам ва ойим кўрсалар жуда қувонадилар, - дея медалини бағрига босганча дўстлари ордидан югуриб кетди.

Ҳа, Фуломга ўхшаган ёшлар

Ўзбекистон келажаги, бўлажак полвонлари, метин қалқонлари дир. Бундай иқтидорли болаларни топиш, қўллаб-қувватлаш ҳам биримизнинг бурчимиз. Тадбир сўнггида иштирокчилар фикри билан қизиқдик.

Шариф МУҲАММЕДОВ, эркин кураш бўйича спорт устаси:

— Бизнинг давримизда бунақа тадбирларни фақат орзу қилиш мумкин эди. Қанча кучли бўлманг, хорижий давлатлардаги мусобақаларга бориш, қатнашиш ҳаммага ҳам насиб этмас эди. Бугун-чи? Мустақиллик бизга озолик, бахт-саодат, тараққиёт берди. Энди Ўзбекистонни бутун дунё билди. Айниқса, спортчиларимиз, полвонларимиз дунёни лол қолдиришмоқда. Бу борада миллий курашнинг ҳам ўз ўрни бор.

ЎзМТДП Бухоро вилоят Кенгаши ташаббуси билан ташкил этилган миллий кураш бўйича спорт беллашуви ёш полвонлар учун яна бир синов, Ўзаро тажриба алмашиш имконини берди. Бу каби тадбирлар қанча кўп ўтказилса спортчиларимизнинг маҳорати ҳам ошиб бораверади.

Собир ҚУРБОНОВ, Европа ва икки қарра жаҳон чемпиони, Бухоро вилоят Миллий кураш федерацияси бош мураббийи:

— Бухорода миллий курашнинг бўлган эътибор кундан-кунга ошиб бормоқда. Бугунги тадбирда вилоят миқёсида ёш полвонлар иштирок этди. Очиги, уларнинг шаштини, интилишини қўриб қувондим.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси миллий курашнинг қўллаб-қувватлаб келаётгани бизни қувонтиради. Ўйлайманки, мазкур ҳамкорлигимиз бундан кейин ҳам давом этади.

Маннон ОТАБОЙ, "Milliy tiklanish" мухбири

● 168 СОАТ: ЎзМТДП ТАШКИЛОТЛАРИДА

Оила қадрияти

УНИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАШ АСОСИЙ ВАЗИФАЛАРИМИЗДАН БИРИ

ЎзМТДП Миробод туман Кенгаши томонидан "Чинор" маҳалласида бошланғич партия ташкилоти ташкил этилди. Шу муносабат билан тадбир ўтказилди. Унда ЎзМТДП Марказий Кенгаши ва Тошкент шаҳар Кенгаши девокони ходимлари, БПТ етакчилари ҳамда маҳалла фаоллари иштирок этди.

Маълумки, партия мақсад ва вазифаларини амалга ошириш, унинг гояларини кенг тарғиб-ташвиқ этишда бошланғич партия ташкилотларининг алоҳида ўрни бор. Бу эса қуйи бўғинга доимий эътибор қаратиш, бошланғич партия ташкилотлари моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва зарур сиёсий адабиётлар билан таъминлашни тақозо қилади. Қолаверса, мазкур бўғин фаолиятини янада жонлантириш, илгор тажрибаларини оммалаштириш, иқтисодий-сиёсий жараёнлардаги фаоллигини ошириш сиёсий партиянинг аҳоли орасидаги нуфузини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

— Маҳалламизда 4 минг 732 нафар аҳоли истикомат қилади, - деди БПТ етакчиси, "Чинор" маҳалла фуқаролар йиғини раиси Н.Собиров. — Худудимизда бошланғич партия ташкилотининг ташкил этилиши, юртимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар, ижтимоий-сиёсий жараёнлардан бохабар бўлиш, шунингдек, сиёсий-ҳуқуқий маданиятни янада юксалтиришга хизмат қилиши шубҳасиз.

Тадбирда бошланғич партия ташкилоти фаолиятини ривожлантиришга оид тақлиф ва мулоҳазалар билдирилди.

Намунали оилалар сони кўпаймоқда

ЎзМТДП Чимбой туман Кенгаши томонидан "Мустаҳкам оила йили"га бағишлаб маърифий тадбир ташкил этилди. Унда ЎзМТДП туман Кенгаши вакиллари ва партия фаоллари, "Қамолот" ЕИХ Чимбой туман бўлими Кенгаши ходимлари ҳамда ёшлар иштирок этди.

Тадбирда Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Чимбой туман Кенгаши Ижроия Қўмитаси раиси В.Ембергенова сўзга чиқиб, истиқлол йилларида жамият, оила мустаҳкамлиги ва маънавий юксалиши йўлида кенг қўламли ислохотлар амалга оширилганини таъкидлаб, жумладан, шундай деди:

— Жорий йилнинг "Мустаҳкам оила йили" деб номланиши замирида мамлакатимизда олиб борилаётган халқ фаровонлиги, мамлакат тинчлиги, оилалар мустаҳкамлиги ва баркамол авлодни тарбиялашдек эзгу мақсадлар мужассам. Миллий қадрият, анъана ва урф-одатларимизга йўғрилган оилани мустаҳкамлаш ЎзМТДП сайловолди Платформаси, дастурий мақсад ва гояларига тўла мос келади. Бу эса, айниқса, ҳудудий партия ташкилотлари ва маҳаллий кенгашлар депутатлари заммасига масъулиятли вазифаларни юклайди. Бунинг учун олдимизга қўйилган мақсадларни бажаришда фаол партиявий позициямизни кўрсата олишимиз зарур.

Тадбир давомида мавзу юзасидан турли тақлифлар билдирилди. Таъкидланишича, бугунги кунда Чимбой туманида 18 минг 908 та оила истикомат қилади. Жойларда намунали оилалар билан алоқа ўрнатиш, ёшлар орасида "Мустаҳкам оила йили"га бағишлаб тадбирлар ташкил этиш, кенг жамоатчилик ўртасида тушунтириш ишларини янада жонлантиришга доир вазифалар белгилаб олинди.

Табиатни асрайлик

Мамлакатимизда 15 минг турдаги ҳайвонот ва 4500 га яқин ўсимлик тури рўйхатга олинган. Шулардан 184 турдагиси жонли мавжудот, 301 турдаги ўсимлик республика "Қизил китоби"нинг кейинги нашридан ўрин олган.

Истиқлол йилларида юртимизда табиатни муҳофаза қилиш, табиий ресурслар, ер ости ва усти бойлиқларини асраб-авайлаш борасида кенг қўламли ислохотлар амалга оширилди. Мазкур соҳага оид ўқув қўлланма ва дарсликлар нашр қилиниб, мактабгача таълим муассасаларидан тортиб, олий ўқув юртиригача экология фани ўқитилмоқда. Шунингдек, кенг жамоатчилик орасида бу борада қатор тадбир, давра суҳбати, ўқув-семинар ва анжуманлар ташкил этилмоқда.

ЎзМТДП Оқдарё туман Кенгаши томонидан "Табиатни борица асрайлик" мавзусида давра суҳбати ўтказилди. Унда ЎзМТДП туман Кенгаши девони ходимлари, БПТ етакчилари, "Қамолот" ЕИХ туман бўлими Кенгаши, туман болалар ижодиёт уйи масъулари ва ОАВ вакиллари иштирок этди.

— Партия сайловолди Ҳаракат дастурида атроф-муҳитни муҳофаза этиш, экологик хавфсизликни ҳимоя қилиш, бой табиий ресурсларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодлар манфаатлари йўлида оқилона фойдаланишни таъминлашга кўмаклашиш борасида аниқ вазифалар белгиланган, - дейди ЎзМТДП Оқдарё туман Кенгаши Ижроия Қўмитаси раиси Ф.Рустамова. — Шу боис бу бебаҳо бойлиқларни беҳуда исроф этмасдан борица қадрлаш ҳам биримизнинг асосий мақсадларимиздан бирига айланмоғи лозим.

Тадбирда ёшлар ўртасида экологик маданиятни шакллантириш, табиатни асраб-авайлаш ва улардан келгуси авлодлар манфаатлари йўлида оқилона фойдаланиш бугунги куннинг долзарб масалаларидан бири эканлиги таъкидланди.

Бойсун — қадриятларимиз бешиги

Бойсуннинг ўзига хос iklimи, гўзал табиати бор. Бугунги кунда туманда 100 минг нафардан ортиқ аҳоли истикомат қилмоқда.

ЎзМТДП Бойсун туман Кенгаши томонидан "Мустаҳкам оила — мустаҳкам жамият негизи" мавзусида маънавий-маърифий тадбир ўтказилди. Унда ЎзМТДП Бойсун туман Кенгаши аъзолари, туман Кенгаши депутатлари, партиянинг "Аёллар қаноти" ва "Ёшлар қаноти" етакчилари, "Маҳалла" хайрия жамғармаси туман бўлими ходимлари ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди. — Жорий йилнинг муҳтарам Президентимиз Ислам Каримов томонидан "Мустаҳкам оила йили" деб эълон қилиниши замирида оила институтини янада тараққий эттириш, миллий қадриятларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодларга бекум-кўст етказиш каби эзгу ниётлар мужассам, - деди ЎзМТДП Бойсун туман Кенгаши Ижроия Қўмитаси раиси Д.Орипов. — Модомики шундай экан, ЎзМТДП дастурий мақсад ва вазифаларидан келиб чиққан ҳолда жойларда ёш оилаларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашда фаол иштирок этишимиз лозим.

Тадбирда сўзга чиққанлар мазкур йўналишдаги тарғибот ишларини янада кучайтириш юзасидан тақлиф ва мулоҳазаларини билдирдилар.

ЎзМТДП фаолиятида БПТни бош таянчимиз, деб биламиз. Ҳақиқатан ҳам партия гоя ва мақсадларини кенг омма орасида тарғибот-ташвиқот қилиш, дастурий вазифаларини амалга ошириш, энг муҳими, партия ижтимоий қатлами ҳамда электротари манфаатларини ҳимоялашда бошланғич партия ташкилотларининг ўрни ва роли жуда муҳимдир. Бундан ташқари аҳоли ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш ва партия кадрлари захирасини шакллантиришда ҳам қуйи бўғиннинг ўрни беқиёсдир.

Айни пайтда ЎзМТДП туман ва шаҳар кенгашлари таркибида 3700 дан зиёд бошланғич партия ташкилоти фаолият кўрсатмоқда. Шундан 459 таси ЎзМТДП Хоразм вилоят Кенгаши ҳиссасига тўғри келади. Жумладан, Урганч шаҳри худуд

● ЎзМТДП СОВРИНИ

"Миллий ғуруримсан, ўзбек кураши"

ШИОРИ ОСТИДА БУХОРОДА СПОРТ МУСОБАҚАСИ ЎТКАЗИЛДИ

Кураш — уч минг йиллик тарихга эга бўлиб, миллий қадриятларимиз сирасига кирувчи, ўзбек халқининг матонат, мардлик ва куч-қудратини ўзида мужассам этган миллий спорт тури ҳисобланади. Мамлакатимиз мустақилликка эришган ик кунлардан бошқа соҳалар қатори миллий курашни оммалаштиришга алоҳида эътибор қаратилди. Мустақилликкача тўй, байрам ва сайилларнинг тор доирасидан чиқолмаган курашнинг Президентимиз Ислам Каримов ташаббуси ва раҳнамолигида бутун дунёга танилди. Хусусан, 1998 йил 6 сентябрда Кураш халқаро ассоциацияси тузилиб, ўзбек кураши халқаро спорт тури мақомини олди. Айниқса, давлатимиз раҳбарининг 1999 йил 1 февралдаги "Халқаро Кураш ассоциациясини қўллаб-қувватлаш тўғрисида"ги Фармони миллий кураш ривожини янги босқичга кўтарди.

Таъкидлаш жоизки, комил инсон тарбияси миллий қадриятлар воситасида амалга оширилади. Шундай қадриятлар борки, инсон ақл-заковатини чархлайди. Яна шундай қадриятлар борки, улар инсон онги ва қалбини жамият талабларига мувофиқлаштиради. Алоҳида қадриятлар борки, улар инсон танасини, жисмини чинқитиради, бақувватлаштиради. Миллий курашимиз шубҳа қадриятларнинг барчасини ўзида жам этган миллий спорт туридир.

Бухорода Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Бухоро шаҳар Кенгаши Ижроия Қўмитаси соврини учун 1997-1999 йилларда тузилган ўсмирлар ўртасида миллий кураш бўйича "Миллий ғуруримсан, ўзбек кураши!"

дан кўра кўпроқ иззат-икром кўрсатилмоқда. Бунга жавобан улар ҳам Ўзбекистон байроғини дунё ареналарининг энг юқорисида бўлишини таъминламоқда. Тадбир шаҳар маданият ва истироҳат боғида жойлашган "Муносиб" хайкали пойига гулчамбарлар қўйиб, юртимиз довергунини дунёга таратган мард полвонларни тарбиялаб берган муштирап оналаримизга таъзим бажо келтириш билан бошланди. Шундан сўнг меҳмонлар ва 50 нафардан зиёд ўсмир курашчиларни жойлашган автобус қарнай-сурнай садолари остида барча қўлайликларга эга замонавий "Семург" спорт мажмуасига қараб йўл олди.

Маълумки, ҳаётга кириб келаётган мамлакатимизнинг ёш фуқароларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, иқтидорли, истеъдодли ёшларни аниқлаш ва уларни рағбатлантиришнинг давлат ҳамда нодавлат тизимларини ривожлантиришга кўмаклашиш Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси сайловолди Платформасида белгиланган устувор вазифалардан саналади. Мазкур тадбир ҳам миллий қадриятларимизнинг ажралмас қисми бўлган спортнинг миллий кураш турини ёшлар орасида кенг оммалаштириш орқали улар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, ёш истеъдодларни кашф этишга қаратилди.

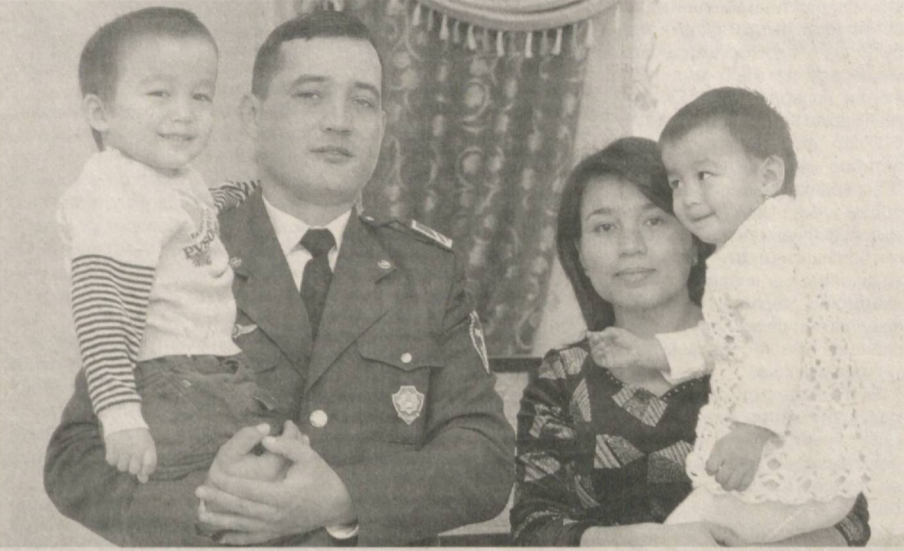
Тадбирни очган ЎзМТДП Бухоро вилоят Кенгаши Ижроия Қўмитаси раиси Т.Усмонов, жумладан, шундай деди: — Мамлакатимизда ёшларнинг оммавий спорт турлари, хусусан, миллий курашга бўлган қизиқишларини янада ошириш, уларнинг ўз билим ва иқтидорларини такомиллаштириб бориши, спорт, санъат ва саноат ютуқлари билан мунтазам танишишга бўлган интилишини рағбатлантириш борасида салмоқли ишлар амалга оширилди. Бу борада партияимиз томонидан ҳам қатор тадбирлар таъкид қилинмоқда. Мазкур спорт беллашуви ҳам ўсмирларнинг миллий кураш бўйича иқтидори ва маҳорати, билим ва кўникмаларини оширишга

шиори остида маданий-маърифий тадбир ва спорт беллашуви ўтказилди. Унда ЎзМТДП Марказий Кенгаши ва "Миллий тикланиш" газетаси ходимлари, партия вилоят Кенгаши фаоллари, ҳудудий партия ташкилотлари раис ва раис ўринбосарлари, халқ депутатлари маҳаллий Кенгаш депутатлари, ЎзМТДП Бухоро вилоят ва шаҳар Кенгаши "Ёшлар қаноти" етакчилари ҳамда фахрий спортчилар иштирок этди.

Дарҳақиқат, миллий кураш ёшларимиз қалбида мардлик, жасорат, ватанпарварлик каби инсоний туйғуларни юксалтиради. Халқимиз қадим замонлардан ўзлашувонлари билан ғурурланиб, фахрланиб, уларни ҳаммисиз ардоқлаб келган. Бугун ҳам полвонларимизга ҳар қачонги-

ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ

● 2012 ЙИЛ — МУСТАҲКАМ ОИЛА ЙИЛИ

Оила — ҳаётнинг адабийлиги тимсоли

Инсон учун муқаддас қўрғон ҳисобланган оила эркак ва аёлнинг табиий ва ихтиёрӣ иттифоқи бўлиб, у жамият тузилмалари ичида асосий бўгин, жуфт бўлиб яшашнинг маънавий-ахлоқий пойдевори ҳисобланади. Оиладаги соғлом муҳит, фарзандлар тарбиясида эътибор, ибратли феъл-атвор жамият ҳаётига бевосита таъсир ўтказиши. Демакки, оила соғлом ва мустаҳкам бўлса, жамият ҳам шундай маъно-моҳият касб этади.

Шарқ донишмандлари оила ҳусусида кўп ибратли фикрларни билдирганлар. Оиланинг миллат, жамият ҳаёти ва тақдирдаги ўрни бадиий адабиётда гоёта таъсирчан тасвирланган. Чунинчи, улғу адибимиз Абдулла Қодирийнинг "Меҳробдан чаён" асаридан Анвар Мирзо тилидан оила ҳусусида Раънога баён қилинган мушоҳадада роман муаллифининг оилага нисбатан жиддий, таъсирчан муносабати ўз аксини топган: "Туғилгандан сўнг ўсиш, ўсгандан сўнг икков-икков бўлиб яшаш бор. Жуфтлик ёлғиз кишилар орасидагина эмас, ер юзидagi ҳар бир махлуқда ҳам бор... Масалан, тоғлардаги охулар, ўрмонлардаги тўтилар, чамандаги булбуллар ҳам ёлғиз эмас, жуфт яшайди... Сенинча қандай, мен уни билмайман, аммо жуфтланишнинг, менемча, энг муҳим бир шартти борки, ул ҳам ҳар икки тарафини муҳаббат занжири билан бир-бирларига қаттиқ боғлашларидир..."

Оила жамият ичидаги мўъжаз ҳаётнинг катта қўрғон ичидаги кичик қўрғондир. Жамиятнинг мустаҳкамлаш, уни ривожлантириш оилага ҳам бўлиши керак. Агар оила соғлом ва мустаҳкам бўлса, ўсиб-ўлғаяётган фарзандлар улғу аж-доқлардан бизга мерос бўлиб келадиган камтарлик, меҳнатсеварлик, ҳалоллик-поқлик, ўзаро ишонч ва сadoқат, миллий гуруҳ ва ифтихор сабоқларини айна шу ерда оладилар, бир-бирларига меҳрибон, оқибатли, аҳил-иноқ бўлишадилар, маҳаллада тинчлик-хотиржамликка, самимий қўшничиликка эришилди. Маҳалланинг тинчлиги ва ободлиги эса мамлакатнинг тинчлиги ва ободлиги, жамиятнинг фанроновлашувига бевосита боғлиқ. Абдулла Авлоний ёзиб қолдирганидек: "Кишини кеча ва кундуз ишлатадурган нарса Ватан ва бола-чақаларнинг меҳру муҳаббатидир эмасми? Ватансиз оила, оиласиз Ватан бўлмайди, жамиятдаги бу икки нарса бир-бири билан ўз-ўзи боғланади ва бири иккинчисини тўлдирди". Абдураўф Фитратнинг оила ҳусусидаги қуйидаги фикри бугун ҳам ўз аҳамиятини йўқотмаган: "Қаерда оилавий муносабатлар кучли интизомга таянса, мамлакат ва миллат шунча кучли ва интизомли бўлади".

Фарб давлатларида оила ва никоҳ муносабатлари бутунлай бошқача тарзда талқин қилинади. Бу ерда оиланинг ички қурилишини ҳам демократия тушунчаси билан боғлашди, шунга қўра бир оила бўлиб яшайётган эр ва хотин иқтисодий, ҳуқуқий, маънавий-ахлоқий ва ҳатто, бир-бирларига sadoқат масалаларида ҳам тамоман эркин ҳисобланади. Ҳар ким ўз режасига, ўз ҳисоб-китобига, мулкига эга. Биров бировга ортиқча юк бўлиши керак эмас. Ота ҳам, она ҳам, ўғил-қиз, набиралар ҳам, аввало ўзларини, ўз ҳаловатларини ўйлашди. Бир-бирларига никоҳ шартномаси билан боғланганлар, биргаликда фарзанд тарбиялаётганлар, агар ҳоҳласалар, ишқ-муҳаббатнинг эркин кўчаларида бемалол сайр қилишлари ва бу тўғрида бир-бирларига ҳисоб бермасликлари мумкин. Шунга

қўра никоҳ шартномаси жуда мукамал, жамики "икир-чикир"ларга, даи аниқ-равшан кўрсатилган ҳолда тузилади. Бордию шартномада оилада фарзанд туғилиши ва уни биргаликда тарбия қилиши кўзда тутилмаган бўлса, эр ёки хотин бу ишга бир-бирларини мажбур қилишлари мумкин эмас.

Никоҳ шартномасида кўпроқ мулкий муносабатлар ўз аксини топади. Мисол учун, Уэльс шаҳрида Чарльз мелика Дианага ўйланганида тузилган расмий никоҳ шартномасига қўра, бордию бир оина сабаб билан оила бузиладиган бўлса, қайнонанинг келинга (Дианага) совғаси — 50 минг фунт стерлинг турадиган қимматбахор узук Букенгем саройи хазинасига қайтарилиши ёзиб қўйилган экан.

Малика Парижда юз берган автохалокат туғайди оламдан ўтган, қиролчанинг совғаси, шартномага қўра, саройга қайтарилди.

Истиклолимизнинг дастлабки йилларида юртимизга келган хорижликлар халқимиз ҳаётидаги кўлаб ҳолатларга ҳайрат билан қарашган. Чунинчи, собиқ тузумнинг инқирози туғайди оламдан ўтган, бориға шукур қилиб, тўкин-сочин кунлар келишидан умидвор бўлиб, рўзгордаги узиллишларга қарамай, бир-бирлари билан яхши қўшничилик қилишадигани уларни лол қолдирган. Фарзандлар кекса ота-оналари билан бирга яшашадигани, бордию алоҳида уй-қўлишидан бўлса ҳам, улардан тез-тез хабар олиб туришлари, кичикларнинг катталардан олдин дастурхонга қўл чўзмалиги, таом аввал ота-онага, сўнг фарзандларга сузилиши, ҳар бир иш дуо-ният билан бошланиши, дуо-ният билан ақунланиши, кексалардан фотиҳа олиш фарзандлар учун азалий қадрият эканлиги уларнинг фарбона тасаввурларига симаган. Конституцияимизнинг 66-моддасидаги: "Воёга етган, бе-натта лаёқатли фарзандлар ўз ота-оналари ҳақида ҳамқўрлик қилишига мажбурдирлар", деган маънавий бурч оила масалалари билан шуғулланувчи мутахассисларни ҳам ҳайратга солган. Ўзбекистон Республикасининг "Никоҳ ва оила" кодексига қўра, эр-хотиннинг никоҳдан кейин орттирган мулкларини уларнинг биргаликдаги умумий мулк ҳисобланади. Аёл киши, уй-рўзгор ишлари, бола тарбияси билан машғул бўлиб, даромад топишда бевосита иштирок этмаса ҳам, оилавий — умумий мулкка эгаллик қила олади.

Табиатнинг шох асари ҳисобланмиш оилага, ота-онага, кексаларга муносабат дунё мамлакатларида, ҳусусан, ҳар жиҳатдан юксак мақомга эга фарб дунёсида турлича мақомга эга. Бунинг қисқича маъноси — фарба инсоннинг шахсий эҳтиёжи, шахсий роҳат-фароғати, яъни ички "мен"и ўта муҳим. Ҳеч ким ўзини қўйиб, бошқа бировнинг роҳат-фароғати, яхши кайфияти, ишининг унуми ёки соғлиги учун қўйиб-пишмайди, жон қойтмайди. Бу қондан ота-она, туғишган ака-ука ё опа-сингил ҳам мустасно эмас. Асрлар давомида қатъий амал қилиб

қелинаётган ва ҳеч ким ҳозиргача эътироз билдирмаган бу таомилга қўра, ҳар ким аввало ўзини ўйлаши, ўз роҳатини ўзи яратиши, ўз ошини ўзи пишириши керак. Нима ҳам дейиш мумкин, бу дунёда ҳар ким ўзи танлаган йўлдан юради ва шу йўл адоғидаги манзилга дуч келади. Аммо бошқа бир ҳақиқат ҳам борки, оилага, кекса авлодга нисбатан бундай худбин муносабат, алаҳ-қайбат жамиятнинг маънавий пойдевори ва ахлоқий устунларини заифлаштиради. "Кўш уюсида қўрганини қилади", деганларидек, оиладаги оқибатсизлик, меҳрсизлик, фақат ўзини ўйлаш кайфияти қадим ривоятларда ай-тилганидек, вақти-соати келиб, фарзандлар, набиралар характер ва дунёқарашига қўнади.

Қадим юртларнинг биридаги одатда қўра, ўғил фарзанд кексайиб қолган ота ёки онасини жазирама қўлининг ўртасига ташлаб келар экан. Бир кўни воёга етган ўғил таомилга қўра, ёшини яшаш, ошини ошаш бўлай дегани отасини қопга солиб, қўл томонга бораётган экан, йўлининг ярмига етганида чарчаб, нафасини ростлаш учун қопни бир-бирини олдига қўришди. Шу пайт қоп ичидан отасининг кулгиси эшитилди. Ўғил ҳайрон бўлиб, "Э, ота-оним, мен сени чўлга ташлаб келгани бораётганиман, сиз бўлсангиз кулаясиз, бунинг сирини нимада?", деб сўраган экан, ота хотиржам жавоб берибди: "Ҳайрон бўлма, ўғлим, мен ҳам отамни чўлга элтаётганим, худди шу ерда бироз дам олган эдим. Шунга кулаётганим..."

Ғарб буривот бўлса-да, унинг замирида жуда катта маъно бор. Оиладаги муҳит, фарзандлар тарбияси бир авлод ҳаёти билан ақунланишдан жараён эмас. Эзгулик, меҳрибонлик ҳам, ғараз ва бемерхлик ҳам отадан болага, боладан набираларга ўтиши мумкин.

"Оила ҳақида гапирар эканмиз, деб уқдиради Президент Исрол Каримов, — авваламбор, оила ҳаётининг абадийлигини, авлодларнинг давомийлигини таъминлайдиган, муқаддас урф-одатларимизни сақлайдиган, шу билан бирга, келажак насллар қандай инсон бўлиб етишишига бевосита таъсир кўрсатадиган тарбия ўчоғи эканлигини тан олишимиз керак".

Тарихдан яхши маълумки, қадим замонлардан бери халқимиз оила шашини беҳиқо қадрлаб келади. Оила шашини ор-номус, виждон ва аймонга тенглаштирилган. Ота-оналар фақат ўзларини эмас, ўтмиш аجدдолари шашини ҳам пок сақлаш, улар хотирасига доғ тушурмаслик учун ҳаракат қилишган. Маҳалла, эл-юрт манфаатини ўз манфаатларидан устун қўйишган. Энг қийин дамларда ҳам бир пиёла чой, бир бурда нонни биргаликда баҳам қўришган. Таассуфки, собиқ тузум пайтида бундай ноёб фазилатларимиз жиддий лат еди, миллий ва диний урф-одатларимиз унутила бошланди, оилага нисбатан муносабат салбий томонга ўзгарди. Оилапарварлик, болазонлик қизил мафқурачилар наздида эскилик сарқити бўлиб қолди. "Дала шийони — дехқоннинг иккинчи уйи" деган широк бола тарбиясидан устун қўйилди.

Истиклолимизнинг дастлабки йилларида бошлаб оилага давлат сийосати даражасида эътибор берила бошланганининг сабаби ҳам шунда. Тузум ва жамият мутлақ янгилаётган, собиқ мафқуранинг сохта, ғайриахлоқий "қадрият"лари ўрнини чинакам инсоний, миллий ва умумбашарий қадриятлар эгаллай бошлаган экан, янги жамиятнинг янги кишиларини тарбиялаш иши, шубҳасиз,

оилдан бошланиши керак эди ва шундай бўлди ҳам. Мамлакатимиз Конституциясига: "Оила жамиятнинг асосий бўгинидир ҳамда жамият ва давлат муҳофазасида бўлиш ҳуқуқига эга", деб ёзиб қўйилди. Давлатимиз раҳбарининг болали, кўп болали, кам таъминланган оилаларни, боқувчисиз қолган кексаларни, шунингдек, ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш тўғрисидаги қатор Фармон ва қарорлари эълон қилинди. 1998 йилга "Оила", 2012 йилга эса "Мустаҳкам оила" номи берилди. "Ўзбекистон Республикасининг Оила кодекси" ҳамда "Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги қонун қабул қилиниши, республика "Оила" илмий-амалий марказининг ташкил топиши, аёлларнинг жамият ижтимоий-сийсий, маданий-маънавий ҳаётида фаол иштирок этишлари, ўз истеъодларини турли соҳаларда тўла намоён қилишлари учун зарур бўлган барча шарт-шароитларнинг яратилиши, она ва бола саломатлиги тўғрисида муттасил ҳамқўрлик, ҳусусан, ўсиб-ўлғаяётган янги авлоднинг ҳар томонлама қомил инсонлар бўлиб тарбияланишини таъминлаш, бу муҳим вазифаларнинг ижроси билан боғлиқ ҳуқуқий асосларнинг яратилиши миллий истиқлол гоёси тамойилларига тўла мос келади.

Қадим-қадимдан Аёл, Она зотиға чексиз эҳтиром кўрсатиб келинган юртимизда бугун хотин-қизларга бир қатор имтиёзлар берилган, олимпиа, мураббий, тадбиркор, ижодкор ҳамда турли касбларда меҳнат қилаётган ташаббускор, шижоатли аёллар ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватланмоқда. Ҳар йили ёш ижодкор қизлардан бир гуруҳи атоқли шоира Зулфия номидagi Давлат мукофотиға сазовор бўлмоқдалар.

Аммо, айтиб ўтиш жоизки, аҳборот оламнинг глобаллашуви билан боғлиқ муаммолар оила ва никоҳ муносабатларини ҳам четлаб ўтаётгани йўқ ва бундан қўра юмиб бўлмайди. "Оммавий маданият" никоҳи остида ҳаётимизга, турмуш тарзимизга кириб келаятган, ёшлар онги ва қалбини эгаллашга ҳаракат қилаётган ғаразли гоёлар, айниқса, янгича, аслида бузғунчи "қадрият"лар, кўз қўриб, қулоқ эшитмаган, аммо хорижий фильмлар, сериаллар, видеоқлиплар таъсирда аста-секин одат тусига кираётган "янгилик"лар киши кўнглида жиддий хавотир уяғотди. Бу хавотир, биринчи навбатда, мустақил ҳаёт остана-сига ақинлашиб келаятган йигит-қизларнинг оила курашидек муқаддас аҳда муносабати, оиланинг демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган.

2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-халаж, ёш-яланларини: "Ортиқча шовқин солманлар, бақир-чақир қилмай туринлар, кўвнинг асаби бузилади", деб оғолантиришган. 2005 йилдан бунён Давлат бюджет профицит билан бажарил-моқда. Бу эса мамлакат иқтисодий-демографик вазифасини тўғри тushунишларида қўрилади. Қадимда маҳаллага келин келадиган бўлса, кексалар тўй кунлари хотин-хала

МАЪНАВИЯТ

МАЪРИФАТ

Республика болалар кутубхонаси

ЁШ КИТОБХОНЛАРГА ТАФАККУР ЖАВОҲИРЛАРИНИ ЕТКАЗИБ КЕЛМОҚДА

Бугунги кунда мамлакатимизда фаолият юритаётган кутубхоналар мустақиллик туфайли тубдан янгиланди, замонавий техника жиҳозлари билан таъминланди. Юртимизда замон талабларига жавоб берадиган, китобхоналарга сифатли хизмат кўрсатишни олий мақсад деб билган кутубхоналар сони янада кўпайди. Хусусан, Республика болалар кутубхонаси йилда 13 мингдан зиёд ёш китобхонларга хизмат кўрсатиб келмоқда. Айни пайтда кутубхона захирасида 220 мингдан ортиқ адабиёт ва 100 дан зиёд турли нашрлар мавжуд.

Аввало, кутубхонага киришимиз биланок болаларнинг кенг ва ёруғ хоналарда китоб мурола қилаётганларини кўриб қувондик. Беихтиёр қалбимизда кутубхона ҳаёти билан яқиндан танишиш истаги пайдо бўлди. Биринчи бўлиб суҳбатга кутубхона раҳбари Дониёр Уроловни чорладик. Президентимизнинг «Республика аҳолисини ахборот-кутубхона билан таъминлашни ташкил этиш тўғрисида»-ги қароридан келиб чиққан ҳолда кутубхона фаолиятини тақомиллаштириш, китобхоналар сонини ошириш, жаҳон стандартлари асосида хизмат кўрсатишга эришиш йўлида ҳаракат қилаётганимиз, - дейди Д.Уролов. — Асосий мақсадимиз шуки, ёшларимизни ўзбек адабиёти, жаҳон халқлари тарихи ва адабиёти билан яқиндан таништириш, уларнинг тафаккур оламини бойитишдан иборат. Бу борадаги саъй-ҳаракатларимиз давлатимиз раҳбари ва ҳукуматимиз томонидан қўллаб-қувватланмоқда. Биргина ўтган йилнинг ўзида Халқ таълими вазирлиги кутубхона фонди учун 35 млн. сўмлик маблағ ажратди. Бу эса болажонларимизнинг китобга бўлган эҳтиёжини қондиришда камчиликлар бўлмайди, дегандик.

МАЪРИФАТ БУЛОҚЛАРИ

— Кутубхонамизда маърифат булоқлари дейишга аризулик саккизта бўлим бор. Уларнинг ҳар бири алоҳида мавзу доирасида фаолият юритиб, зарурий жиҳоз ва анжомлар билан таъминланган, - дейди кутуб-

хона раҳбари ўринбосари Умида Раимбекова. — Кутубхонанинг кўп сонли китобхонлари боғча болаларидан бошлаб мактаб ўқувчилари талабаларни, ота-она ва ўқитувчиларни ташкил этади. Шу боис, уларнинг талабаларидан келиб чиққан ҳолда кутубхонада алоҳида-алоҳида бўлимлар ташкил этилган. Булар «Мактаб ёшигача ва 1-4 синф ўқувчиларига хизмат кўрсатиш», «5-9 синф ўқувчиларига таълим ресурслари бўйича ахборот хизмат кўрсатиш», «Маънавият, маърифат ва санъат бўйича медиа ресурслар», «Маълумот-библиография ва ахборот», «Китоб жамлаш, тўқислаш ва янги ресурсларнинг электрон каталогини яратиш», «Адабиётларни сақлаш ва ретро каталог яратиш», «Илмий услубиёт ва мактаб ахборот-ресурс марказлари мутахассислари малакасини ошириш бўлими» ҳамда «Жаҳон ахборот ресурслари ва янги технологиялар» бўлимларидир.

Мактаб ёшигача бўлган китобхона бўлимининг китоб фонди 8503 нусхани ташкил этади. Бу бўлимнинг асосий вазифаси кичик ёшдаги болаларни кутубхонага жалб этиб, ноёб дурдона асарлардан баҳраманд қилиш ва уларнинг билим савиясини оширишга қаратилган. 5-9 синф ўқувчиларига мўлжалланган бўлимда эса жами 7500 нусхани ташкил этган табиий фанлар, техника ва қишлоқ ҳўжалиги, спорт ва соғлиқни сақлаш ҳамда мактаб дастурига оид китоблар жамланган. Ўқувчилар очик китоб фондидан топмаган адабиётларини кутубхонанинг алифбо ва тизимли каталоглари орқали қидириш имконига ҳам эга.

Маълумот-библиография ва ахборот бўлими фондида ҳар қандай саволга жавоб бера оладиган ажойиб нашрлар тўпланган. Газета ва журналларнинг турли мавзуга оид мақолалар картотекаси мавжуд. Бўлим ходимлари янги келган матбуот нашрларини таҳлил қилиб, улар ҳақида библиографик маълумотларни тавсифлаб картотекага жойлаштирадilar. Кутубхонанинг «Китоб жамлаш, тўқислаш ва янги электрон каталогини яратиш» бўлимида эса адабиётлар болалар ўқишига раҳбарлик қилувчилар учун ва барча ёшдаги болалар учун мўлжаллаб жамланган. Китоб фондини болалар учун чоп этилган мазмунан бой ва сифатли адабиётлар билан тўлдириш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг нашриёт матбаа ижодий уйлари, хусусан «Шарқ» НМАК билан шартнома тузилган.

— Бугун юксак технологиялар асрида ўсиб-ўлғаяётган ёшларга улкан имкониятлар эшиги очилмоқда. Ёшларимиз нихоятда зийрак, уларнинг талаб ва эҳтиёжлари ҳам бошқача. Шу маънода, кутубхона жаҳон андозаларига мос қандай янги технологиялар билан таъминланган? — Кутубхонамизда янги технологияларни жорий этиш ва китобхоналарга хизмат кўрсатишнинг янги турларини яратиш мақсадида 2001 йилда «Жаҳон ахборот ресурслари ва янги технологиялар» бўлими ташкил

этилди. Айнан шу йили бўлим қошида янги ахборот технологияларини қўллаган ҳолда ахборот маркази иш бошлади. Ҳозирда барча бўлимлар сўнгги русумдаги компьютер ва техник жиҳозлар билан таъминланган. Шунингдек, кутубхонамиз ADSL технологияси орқали интернет тармоғига ҳам уланган. Болалар учун дарсдан ташқари чуқурроқ билим олишлари учун бўлим қошида электрон кутубхона медиа марказини очдик. Марказ хазинасида 800 гаяқин электрон адабиётлар, CD ва DVD шаклдаги маълумотлар, мультимедиа мактаб дарсликлари, экологияга оид видеолавлар, сиёсий-ижтимоий, маданий-маърифий нашрлар ҳамда шоир-ёзувчилар ҳаёти ва ижодига оид ноёб маълумотлар тўпланган. Бундан ташқари, 2006 йилда Япония ҳукумати томонидан маданиятни ривожлантириш ва келажак авлодни тарбиялашга қўмаклашиш гранти асосида кутубхонага замонавий овоз ёзиш ва овозни қайта ёзиш ускунаси, лингафон жиҳозлари ва турли кенг миқёсдаги тадбирларни ўтказишга мўлжалланган апаратуралар келти-

тиришга қаратилган турли тадбирлар ўтказиб тураемиз. Шу кунгача Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси ҳамкорлигида ўсмирларни ҳуқуқий маданиятини оширишга қаратилган қатор тадбирлар мунтазам равишда ташкил этиб келинапти.

КИТОВ.UZ КИТОБХОНЛАР ХИЗМАТИДА

— Маълумки, мустақиллигимизнинг йигирма йиллиги муносабати билан Республика халқ таълими вазирлиги мутасаддиликда юртимиз китобхоналарига Kitov.uz янги сайти туҳфа этилган эди. Ана шу сайтдан бугун китобхоналар унумли фойдалана олиш-яптими? Яқин келажакда қандай янгиликлар билан китобхоналарни хушнуд этмоқчисиз?

— Миллат тафаккури жаҳоирларини авлодларга етказишда бугунги замонавий фан ютуқларидан оқилона фойдаланиш муҳим аҳамият касб этади, - дейди кутубхона раҳбари Дониёр Уролов. — Эндликда ҳар бир китобхона ўз уйида Kitov.uz сайт жавонидан ўзига керакли бўлган китобни топиб ўқиш имкониятига эга. Мазкур сайтда болалар учун ва умуман, ўзбек адабиёти бўйича янги лойиҳаларни ишга туширишга шай турибмиз. Шу кунларда янги сайтининг «Нодир китоблар» саҳифасини тайёрлаш бўйича амалий ишлар давом этапти.

Бугун сайтда китобхоналар учун «Ўзбек адабиёти», «Электрон адабиётлар», «Жаҳон адабиёти», «Ривоятлар», «Эртақлар», «Биласизми?», «Лойиҳалар», «Матбуот хизмати» ва кўплаб бошқа саҳифалар хизмат кўрсатмоқда. Ушбу сайт турли йўналишларни ўз ичига олган бўлиб, асосий эътибор ўқувчилар учун фойдали маълумотлар, адабиётларнинг электрон шаклини тақдим этишга қаратилган. Қолаверса, унда ўзбек ва жаҳон адабиёти, буюк шахслар ҳақида маълумотлар, топилмоқ, эртак ва қизиқарли саҳифалар билан бойитилган. Ундаги маълумотларни хоҳлаган одам интернет тармоғидан тўғридан-тўғри ҳеч қандай муаммосиз ўқиши ва юклаб олиши мумкин. Бундан ташқари, бу сайтининг яна бир фойдали томони шундаки, унда истаган ижодкор ўз ижодий ишларини жойлаштириши мумкин. Бунинг учун электрон манзилга ўз ижод намуналарини юборишни қиёфоя. Ҳозирги кунда мазкур сайтдан фойдаланувчиларнинг сони жадаллик билан кўпайиб бормоқда. Маълумотларга қараганда, ҳар кун 700 дан ортиқ китобхона сайтига таширф буюриб, керакли манбадан озуқа олмақда. Айни пайтда умумий фойдаланувчиларнинг сони 30 312 нафарни ташкил этади.

Кутубхона мутахассисларининг таъкидлашича, келгусида сайтининг яна инглиз тилидаги бўлими кенг сонли китобхоналар иштирокида бўлиши кутилмоқда. Хусусан, сайтда мультимедиа ва видео шаклига эга бўливлар, турли интеллектуал салохиятни оширишга қаратилган тадбирларни жойлаштириш сайт ижодкорларининг асосий мақсадларидан бирига айланган. Дарҳақиқат, ахборот технологиялари кенг ривожланган ҳозирги кунда бундай сайтлар нихоятда зарур. Ўйлашимизки, Республика болалар кутубхонаси бундан кейин ҳам ёш китобхоналарнинг энг севибли маърифат масканларидан бири бўлиб қолади.

Махфуза ХУДАЙБЕРГАНОВА, «Milliy tiklanish» муҳбири

МОЗИДАН САДО

Қадим маданият излари

Тарихни ўрганиш борасида амалга оширилатган илмий тадқиқот ишлари жуда катта аҳамиятга эга. Бу борада иштиқоқ йилларида олимларимиз кенг қамровли илмий тадқиқотлар олиб боришмоқда. Ушбу тадқиқотлар натижасида қадимги Хоразм ҳудудидида жойлашган «Қардар маданияти»нинг ўзига хос хусусиятлари ҳақида бир қатор янги маълумотлар тўпланди.

Милoddan аввалги 1 минг йилликларда қуйи Амударё ва Сирдарё оралиғида сак-масса-гетлар, тохар ва бошқа халқлар деҳқончилик, чорвачилик ва овчилик билан шуғулланган. Милoddи II асргача бу ҳудудлар Қанғ давлатига қарашли бўлган. VI-VII асрларда Сирдарёнинг эски шимоли-ғарбий тармоғи бўлган Қувон дарё, Эски дарёларнинг суви қуриши натижасида маҳаллий халқларнинг бир қисми Сирдарё дельтасига яқин жойларга қўчиб боради ва «Боқоқли қалъалар» маданиятига асос солган. Иккинчи бир қисми

Амударё дельтасига яқин жойларга келиб, маҳаллий халқлар, хоразмликлар билан аралашув натижасида Қардар маданияти юзага келган. XI аср араб-форс тарихий-географик манбаларида Қардар (қурдер, қардар) номи кўп учрайди. Қардар вилоятининг бош қалъаси Қардар деб аталган. Шунингдек, ёзма манбаларда қардарликлар ҳаманда қисқа маълумотлар бор. Ал-Истахрий 930-933-йиллар Амударё дельтасидаги Қардар қалъасини тилга олиб ўтади. Ал-Истахрий «...Қардар қалъаси ёнида канал

бўлиб унинг буғатлари бош қалъа пастда, 4 фарсах узокликда бир-бирдан алоҳида бошланиб битта каналга қуяди», деб ёзган. Бошқа бир жойда ал-Истахрий Қардарнинг жойлашган жойини қуйидагича тасвирлайди: «Бош қалъадан Даржашқа 2 кунлик масофа Даржашдан Курдарга бир кунлик, Курдардан Баратегин қишлоғига 2 кунлик масофа».

Бошқа бир араб географи ал-Мақдиги Қардар қалъасини катта, мустақкам қўрғон деб тилга олиб ўтади. Қуйи Амударё бўйларига борган араб географи ал-Йоқут: «Қардар халқи Хоразмга ёқин тилда гаплашадди», деб кўрсатган. Қардар вилоятида бир нечта қишлоқлар бўлган. Шунингдек, уларнинг ўзига хос дини бўлган. Йақут Ҳамавий бу маълумотларни Ибн Қассом ал-Жабалийдан келтирган.

Қардар атамаси сўнгги даврларда ҳам учрайди. «Қардар маданияти» фанда икки даврга бўлинади. Биринчи давр VI-VIII асрларни ўз ичига олган бўлиб, давр ёдгорликларига Тўқ қалъа, Гўзур қалъа (Ҳўжайли яқинидаги), Қуюқ қалъа, Қирқ йигит қалъа, Қирнгов қалъа, Ҳавон қалъа, Богдод қалъасининг қуйи маданий қатлами, Ақжорма тарихий жойлари кирди. Қардар маданиятининг биринчи даври Сирдарё хавзасидаги Етти асар, Шош (Тошкент) воҳасидаги Қовунчи ва Қоратов этагидида турк халқлари маданиятига ўхшайди.

Иккинчи даври VIII аср ва XI асрнинг ўрталарига ҳам бўлган даврни ўз ичига олади. Иккинчи давр Қардар маданияти Хоразм маданиятига ўхшайди. Қардар маданиятининг иккинчи даврига Дарсан (Тўқ қалъа), Қардар (Ҳайвон қалъа), Маздакхон, Вардара (Қирнгов) ва Қўкча қалъалари кирди. Қардар маданиятининг бу даврига хоразмликлар маданияти таъсири кучли бўлган. Бу қардарликларнинг орасига хоразмликларнинг кўплаб кириб келиши натижасида эди.

Қардарларнинг асосий машғулот деҳқончилик бўлиб, чорвачилик, хунарманчилик ва савдо билан ҳам шуғулланган. Ўрта асрларда Қардар қалъаларидан қарвон йўлларининг ўтиши қалъаларнинг тез ривожланишига сабаб бўлган. Хоразмнинг Гурганч ва Қиёт қалъаларидан чиққан қарвон йўллари Маздакхон, Дарсан, Қуюқ қалъа, Қўрғонча орқали Буюқ Ипак йўли билан туташган. Натижада Қардар вилояти Бухоро, Янгикент, Фарғона, Тароз ва Ўттор орқали Хитой билан савдо-сотик ва маданий алоқаларни йўлга қўйган.

Бу ҳудудга Ислам дини кириб келгунга қадар қардарликларнинг диний эътиқоди турлича бўлган. «Қардар маданияти»га тааллуқли археологик манзилгоҳлар — Маздакхон, Қуюқ қалъа қабилар ўрганилиши натижасида кўплаб археологик ашёлар топилган. Археологик манбалардан бу маданият халқлари миллидий II-IV асрлардан VIII асргача бўлган даврда асосан Зардуштийлик динига эътиқод қилгани маълум бўлади.

Барно МИРЗААХМЕДОВА

ТУЙГУ

Шеърнинг сеҳрли қудрати

Замонавий шеърятимизнинг машҳур вакили, забардаст шоир Абдулла Орипов ўзининг энг янги назмий асарлари, оҳорли бадиий кашфиётлари билан бугунги кунда ҳам адабиётсеварларни ҳайратга солиб келмоқда. Мен оддий адабиёт муаллимаси сифатида миллий назм ва насрдаги янги изланишларни мунтазам кузатиб бораман. Шоирнинг янги шеърларини мурола қилганда эса, уларда ўтган асрнинг 70-80-йилларидаги асарларида кузатганим сингари улкан ижодий салоҳиятини, мазмуннинг фалсафий қувватини, қамровнинг ҳайратланарли даражада кенглигини, энг муҳими, кўнгилларга яқин ёниқ самимиятини ҳис этаман.

Абдулла Орипов ижодида Ватан мавзуси етакчи ўринни эгаллайди. «Мен нечун севаман Ўзбекистони» шеъри шоирнинг она юртга муҳаббат мавзусини бошқа бирорта ҳам ижодкорни тақрорламай, ўзига хос қуйлай олгани исботидир. Яқинда коллеж ўқувчиларига шоир ижоди юзасидан очик дарс ўтганимда ана шу шеър таҳлиliga алоҳида тўхтадик. Ўқувчилар шунчалик таъсирландики, ҳозир улар орасида бу шеърни ёд билмайдигани йўқ.

Юртим, сени фақат бойликларинг-чун Севган фарзанд бўлса, кечирми асло... Дарҳақиқат, Ватанини нима учун севадилар? Уни нима сабабдан ардоқлайдилар? Бойликлари учун эмас, албатта. Ватанини танлаш имкони инсонга берилмаган. Ватан бу — қисматдир. Шу боис уни севоқ иймон белгисидир.

Абдулла Орипов жуда кўп хорижий мамлакатларга саёхат қилган. Жумладан, шоир Италия, Швейцария, Япония, Жанубий Корея ва Саудия Арабистониди бўлган. Ана шу саёхатлари давомида ижод қилинган «Ҳаж дафтари», «Япон оҳанглари», «Женева дафтари», «Италия таассуротлари» сингари туркумлари ёш авлод оғи ва руҳида ватанпарварлик туйғусини тарбиялашда алоҳида ўрин тутди. Дунё кўрган шоирнинг мана бу хулосаси ҳам фикримизни тасдиқлайди:

**Беҳад улуг эрур замон матлаби,
Заминда мусофир эмасдир башар.
Хар қим ватанимиз ярашган қаб,
Хар қим дунёда Ватан ярашар.**
Бугун Ватанимизнинг дунё миқёсдаги обрў-эътибори тобора юксалиб бораётир. Юртдошларимиз жаҳоннинг истаган мамлакатига саёхат қилиш имконига эга. Дунё кўриш яхши, чет мамлакатлар, уларда яшаётган халқлар ҳаёти билан танишиш маъқул. Бироқ ҳар бир ватандошимиз ёдда тутиши зарур бўлган бир ҳикमत бор: юртининг номини ҳар ерда пок тутмоқ зарур. Шоирнинг мана бу тўртлиги шу ҳақда:

**Кўрдим ҳаёт боғин кўп инъомини,
Кўрдим пишганин ҳам, кўрдим хомини.
Майли, сафарга чик, ҳар қайга боргил,
Ва лекин пок тутгил юртинг номини.**
Юрт билан ҳар бир ватанпарвар фахрланади. Унинг шаънини муносиб сақлаш барчаннинг бурчи. Бироқ бу туйғун бошқалар шурига, руҳига сингдириш осон эмиш. Абдулла Орипов бу мушкул ва масъулиятли юмушни юксак даражада маҳорат билан урдалаб келаятган ижодкор. У Ватан ҳақида ёзар экан, тутилмаган ташбеҳларни қўллайди, мазмуннинг оҳорли, фикрнинг теран, ифоданинг мукаммал бўлишига интилади ва бунга эриша олади. Шоирнинг «Қуёш бекати» тўртлиги ҳам бу фикрни тасдиқлайди:

**Сайр этиб юраркан олис Японда,
Ажиб фахр ҳисси жўшарди қонда.
Кўёш бу дийёрдан чикса ҳам гарчанд,
Бир кун тўхтаб ўтар Ўзбекистонда.**

Фикрни бундай ҳаётий ва бунчалик таъсирчан ифодалаш, шакл ва мазмуннинг бу қадар муносиблигига эришиш ҳамма шоирга ҳам насиб этавермайди. Абдулла Ориповнинг Ватан ҳақидаги шеърлари шакл ва мазмуннинг ана шундай уйғунлигига эришилгани билан ҳам аҳамиятлидир.

Шоир она-замин тўғрисида ёзар экан, ҳар кимнинг ҳам ҳаёлига келавермайдиган, оҳорли бадиий умумлашмалар чиқаради. Уй-фикрингиз қутулмаган ҳикматларга дуч келади, улар таъсирида кўнгил оламингиз нурланиб кетади. Мана бу мисралар ҳам ушбу хулосани тасдиқлайди:

**Хар қандай тарих ҳам ибратли эмас,
Ибратсиз ҳам кечмас ҳаёт батамом.
Хатто ҷумолининг ватани бор, бас,
Инсоннинг ҳужжати Ватан, вассалом.**
Ўтган асрнинг 90-йилларида ҳозирги Миллий университетнинг ўзбек филологияси факультетида севибли шоиримиз Абдулла Орипов билан кўплаб ижодий мулоқотларда иштирок этганимиз, бу учрашувлардан кейин адабиёт ҳақидаги, шеърят тўғрисидаги тасавуурларимиз нечоғлик бойигани, ҳаётга ўзгача назар билан қарай бошлаганимиз ҳануз ёдимда. Ватанга муҳаббат қанчалар муқаддас туйғу эканини ўша мулоқотлардан кейин чинакамга англаган бўлсак ажаб эмас.

Таъкидлаш керакики, шоир назмий асарлари шеър-сева қўнгилларга ўша кезлари қанчалик кучли таъсир этган бўлса, бугунги кунда яратилаётган ҳар бир янги асари ҳам шунчалик дилларга яқин. Ўзбекистон Қаҳрамони Эркин Воҳидовнинг мана бу эътирофи ушбу фикрнинг айна ҳақиқат эканига далилдир: «Эскирмас, тўзимас сўз соҳибларидан бири Абдулла Ориповдир. Унинг илк шеърлари халқ қалбида қандай акс-садо берган бўлса, энг янги сатрлари ҳам шундай сеҳрли қудрат билан жаранглаб турибди». Бу эътироф шоирнинг Ватан мавзуси ўзига хос тақдир этилган шеърларига ҳам тўла тааллуқлидир.

Шахло ХОЖИЕВА,
Тошкент мехмонхона ҳўжалиги ва сервис коллежи она тили ва адабиёт фани ўқитувчиси

ЖАРАЁН

● **ТАЪЛИМ**

Президентимиз Ислам Каримов ташаббуси билан ўзбек тилига давлат тили мақоми берилиши давлат мустақиллигини қўлга киритиш йўлидаги дастлабки муҳим қадам бўлди.

Мактабгача таълим муассасалари, умумтаълим мактабларида бунга алоҳида эътибор қаратилаётгани ўсиб келаётган ёш авлодни миллий ўлигимиз асоси бўлган она тилимизни кунгун ўрганишга ундайди, уларни давлат тилига ҳурмат руҳида тарбиялашда муҳим аҳамият касб этади.

Пойтахтимизнинг Миробод туманидаги 94-мактабнинг ўзбек тили ўқитувчиси Эльмира Кушмуратова ҳар бир дарсга ана шу нуқтани назардан ёндашади. Барча фанлари рус тилида ўқитилган ушбу билим масканида таълим-тарбия олаётган ўқувчиларга бошланғич синфдаёқ ўзбек тили фани ўтилади.

— Бир қанча чет тилларини яхши ўрганган бўлишига қарамай, ўз она тилини мукамал билмаган инсон том маънода камолотга эришолмайди, — дейди Эльмира Кушмуратова. — Она тили — миллий қадрият ва маънавиятимизнинг ўзагидир. Мамлакатимизда баркамол авлод тарбиясига қаратилаётган катта эътибор, фарзандларимизнинг чуқур билим олиши

Суратда: Эльмира КУШМУРАТОВА мактабнинг 2 “а” синф ўқувчиларига дарс ўтмоқда.

Баркамол авлод

УНИНГ ТАРБИЯСИДА МАКТАБ МУҲИМ ВОСИТА БЎЛМОҚДА

учун яратилаётган кенг имкониятлар самараси бир неча хорижий тилларни эгаллаб, дунёга чиқаётган ёшларимиз эришаётган ютуқларда аққол намён бўлмоқда. Улар айна вақтда чет тилларини ўзбек тили воситасида ўрганганликлар билан фахрланишар. Шу боис бизнинг рус тилига ихти-

сослашган мактабимизда ўзбек тили ва адабиёти фанларини юқори савияда ўқитиш доимий диққат марказимизда туради. Эльмира Кушмуратова ўз ишига талабчан, масъулиятли педагог. Ҳар бир дарсга киришдан аввал машғулот учун керакли дидактик материаллар ва адабиётларни кўздан

кечириш унинг одати. Техник воситалар, слайдлар кўргазмаси ва дидактик материаллар дарс самардорлигини оширишни яхши англаган ёш, изланувчи муаллима дарсларнинг қизиқарлигини таъминлаш учун бадиий адабиётдан ҳамда замонавий педагогик технология методларидан

фойдаланиб келмоқда. Ўқувчилар билимини ошириш мақсадида ҳар бир бола билан индивидуал тарзда иш олиб боришни йўлга қўйган. Бунинг натижасида ўқувчиларнинг дарсга фаоллиги ошмоқда, билими мустаҳкамланмоқда.

Шоира МАҲМУДОВА

● **БАНК ХИЗМАТИ**

Мамлакатимизда олиб борилаётган иқтисодий ислохотлар жараёнида банклар ишини янада такомиллаштириш, молия муассасаларини ишлаб чиқариш тармоғини қўллаб-қувватлашга жалб этиш бузуғининг долзарб вазифаларидан биридир. Давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан ишлаб оширилган банк тизимини ислох қилиш ва эркинлаштириш, унинг мамлакат пул-кредит сиёсатидаги ролини мустаҳкамлашга қаратилган ички чора-тадбирлар бундай вазиятда алоҳида аҳамият касб этмоқда.

тадбирлар тўғрисида»-ги ПФ-3434 сонли фармонида асосан филиал томонидан 8 261,1 млн. сўм миқдорда кредит маблағлари ажратилди. Бу эса ўз навбатида 2011 йилда жами 343 нафар кишининг иш билан таъминланишига хизмат қилди.

Умуман олганда, банк томонидан барча тоифадаги миқозларга, жисмоний ва юридик шахсларга, аҳолига ҳар томонлама қулайликлар муҳайё қилиш сиёсати муҳим устувор вазифалардан саналади. Хоразм вилоят филиали жамоаси ҳам мазкур

таларига савдо терминалларини ўрнатишни кенгайтириш бўйича амалий ишлар олиб борилмоқда. Ҳисобот даврида жами филиал томонидан 4260 донна сўм пластик карточкалари ва 4471 донна халқаро пластик карточкалари муомалага чиқарилди. Пластик карточкалар орқали ўтказилган транзакциялар миқдори 839 535 ни ташкил этди.

Филиал сўм пластик карточкаларни муомалага чиқаришни бошлашдан буён корхона ва ташкилотлар билан иш ҳақиқий ҳолатини жорий этиш бўйича

лар жорий этилган бўлиб, ушбу хизматдан 51 та банк миқозлари фойдаланмоқда. Филиал томонидан ўтган йил даври мобайнида Хоразм вилоят ҳудудида фаолият кўрсатаётган миқозларга жами бўлиб 291 та ҳисоб китоб терминаллари, шу жумладан 285 та савдо ва 6 та касса терминаллари ўрнатилди. Ўтган йилга нисбатан таққослаганда жорий даврда 30 донна зиёд миқдорда ҳисоб китоб терминаллари ўрнатилди. Бундан ташқари филиал томонидан миқозларга берилган сав-

до терминалларнинг қулайлик тарафларидан бири, бу фаолият ҳолатидан жами 226 дан ортиқ иш ҳақи лойиҳалари жорий этилган бўлиб, 15 мингдан зиёд ишчи ва хизматчиларга иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар пластик карточкалар орқали амалга оширилмоқда. Иш ҳақи лойиҳалари ва жисмоний шахсларга очилган пластик карточкалари билан биргаликда филиал томонидан 29579 донна сўм пластик карточкалар муомалага чиқарилди ва 2010 йилга нисбатан ушбу кўрсаткич 3806 доннага ёки 115 фоизга оширилиши таъминланди. Филиал томонидан чиқарилган пластик карточкалар орқали 23 млрд. 117 млн. сўм миқдордаги тўловлар амалга оширилди. Бу эса Хоразм вилоятда истиқомат қилувчи аҳолининг «Асака» банк сўм пластик карточкаларига бўлган ишончини янада ортаётганлигидан далolat бермоқда.

Бундан ташқари Ўзбекистон Республикаси ҳудудида кўп хизмат сафарларига чиқадиган тадбиркорлар, фирма ва корхоналар раҳбарларига банк хизматларидан фойдаланишда янада қулайликлар яратиш мақсадида банкимиз томонидан корпоратив пластик карточка-

да терминалларнинг қулайлик тарафларидан бири, бу фаолият ҳолатидан жами 226 дан ортиқ иш ҳақи лойиҳалари жорий этилган бўлиб, 15 мингдан зиёд ишчи ва хизматчиларга иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар пластик карточкалар орқали амалга оширилмоқда. Иш ҳақи лойиҳалари ва жисмоний шахсларга очилган пластик карточкалари билан биргаликда филиал томонидан 29579 донна сўм пластик карточкалар муомалага чиқарилди ва 2010 йилга нисбатан ушбу кўрсаткич 3806 доннага ёки 115 фоизга оширилиши таъминланди. Филиал томонидан чиқарилган пластик карточкалар орқали 23 млрд. 117 млн. сўм миқдордаги тўловлар амалга оширилди. Бу эса Хоразм вилоятда истиқомат қилувчи аҳолининг «Асака» банк сўм пластик карточкаларига бўлган ишончини янада ортаётганлигидан далolat бермоқда.

Бундан ташқари Хоразм вилоятда истиқомат қилувчи аҳолига хизмат кўрсатиш сифат даражасини оширишда филиалга қарашли бўлган барча минибанк, жамғарма ва махсус кассаларга ҳисоб-китоб терминаллар ўрнатилган. Ушбу минибанклар аҳоли гавжум жойларда жойлашган бўлиб, пластик карточкалар орқали барча турдаги тўловларни амалга ошириш имконини бермоқда.

Рустам ЮСУПОВ, ДАТ «Асака» банк (ОАЖ) Хоразм вилоят филиали бошқарувчиси

Тижорат банкларини қўшимча рағбатлантириш ва унинг фаолиятини кучайтириш, инвестициявий имкониятларини янада кенгайтириш, ресурс базаларини мустаҳкамлаш, шунингдек, аҳолига кўрсатилаётган банк-молия хизматлари сифатини ошириш борасида ҳаётга татбиқ этилаётган амалий ишлар ўз самараларини бермоқда.

«Асака» Давлат-акциядорлик тижорат банки (ОАЖ) Хоразм вилоят филиали миқозларга барча турдаги банк хизматларини, жумладан, ҳисоб-касса хизматлари, пул маблағларини сақлаш, миллий ва хорижий валютада кредитлар ажратиш, лизинг амалиётлари каби хизматларини кўрсатиб келмоқда. Аҳолидан ва юридик шахслардан жалб этилган маблағларни иқтисодийнинг реал секторига самарали равишда йўналтириб, бу маблағларни омонатчилар, миқозлар ва акциядорларнинг манфаатларига мос равишда кўпайтириб бермоқда. Бунда «Мижоз банк учун эмас, банк мижоз учун», деган энг асосий тамойил дастурланган бўлмоқда.

Филиал томонидан хўжалик, корхона ва ташкилотларнинг ўзаро ҳисоб-китобларини тезлаштириш, хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, корхона ва ташкилотларнинг молиявий аҳолини яхшилаш борасида ҳукуматимиз томонидан чиқарилган қарор ва фармонларнинг бажарилишини таъминлаш борасида ички ишлар олиб борилмоқда.

Филиал бўйича 2011 йилнинг якунларига кўра жами кредит қўйилмалари қолдиги 63 миллиард 853 миллион сўмдан ошди. Бунда узоқ муддатли кредитлар салмоғи 97,9 фоизни ташкил этди.

Кредит қўйилмалар тармоқлар бўйича санаотга 51.034,3 млн. сўм, транспорт ва алоқа хизматларига 1.139,7 млн. сўм, кишлоқ хўжалиги учун 1.648,7

«Асака» банк — мижозларга ишончли ҳамкор

млн. сўм, қурилиш ишларига 31,1 млн. сўм, савдо ва умумий оватланиш тармоғига 3.507,1 млн. сўм ва бошқа йўналишларга 6.492,1 млн. сўм йўналтирилди.

Кичик бизнесни қўллаб-қувватлаш ҳамда хорижий кредит линиялари ўзлаштирилишини мувофиқлаштириш ишлари ҳам бирмунча ривожланди. Мамлакатимизда янги мулкдорлар синфи жадал шаклланаётган, кичик ва хусусий корхоналар, тадбиркорлик билан шуғулланувчи юридик ва жисмоний шахслар юзга келаётганлигининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Уларнинг ривожланишига тўққинлик қилаётган энг асосий муаммолардан бири кенгайтириш учун бошланғич капитал молиявий манбаларнинг етарли эмаслигидир. Шунинг билан олган ҳолда Президентимиз ҳамда ҳукуматимиз томонидан бир қанча қўшниқ, Фармон ва Қарорлар қабул қилинди.

2011 йил давомида Банк филиали томонидан кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга 20 637,7 млн. сўм миқдорда кредит маблағлари ажратилди.

Шунингдек, банк томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва ички бозорга тўлдиришга доир қўшимча чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилиб, жорий йил давомида қуйидаги ишлар амалга оширилди.

Филиал ресурс базасини ошириш, жалб этилган пул маблағларини асосан иқтисодийнинг реал секторига фаолият кўрсатаётган, ишлаб чиқаришни модернизация қилишга ва янги технологияларни сотиб олишга йўналтирилган лойиҳаларни молиялаштиришга сафарбар қилиш мақсадида аҳоли ва хўжалик юритувчи субъектларнинг бўш пул маблағларини узоқ муддатли депозитларга жалб этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

соҳани ривож иқтисодий муваффақиятлар учун асосий омиллардан бири эканини яхши англаган ҳолда фаолиятларини йўлга қўйганлар. Шунинг учун ўзларининг истиқболдаги тараққиётини белгилаб олишда масаланинг ана шу томонини назардан қочирмасликка интилаётганларини кўриш мумкин. Натижада республика иқтисодиётининг ҳар томонлама ўсиши учун мавжуд қулай шарт-шароитлар замирида фаолиятнинг самардорлигига эришилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2010 йил 6 апрелдаги «Тижорат банклари инвестицион фаоллигини ва молиявий барқарорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПК-1317 сонли қарорида тижорат банклари зиммасига бир қатор вазифалар юклатилди. Президентимизнинг ушбу қарорининг ижросини таъминлаш мақсадида филиал томонидан тегишли чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилиб, жорий йил давомида қуйидаги ишлар амалга оширилди.

Филиал ресурс базасини ошириш, жалб этилган пул маблағларини асосан иқтисодийнинг реал секторига фаолият кўрсатаётган, ишлаб чиқаришни модернизация қилишга ва янги технологияларни сотиб олишга йўналтирилган лойиҳаларни молиялаштиришга сафарбар қилиш мақсадида аҳоли ва хўжалик юритувчи субъектларнинг бўш пул маблағларини узоқ муддатли депозитларга жалб этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Филиал ресурс базасини ошириш, жалб этилган пул маблағларини асосан иқтисодийнинг реал секторига фаолият кўрсатаётган, ишлаб чиқаришни модернизация қилишга ва янги технологияларни сотиб олишга йўналтирилган лойиҳаларни молиялаштиришга сафарбар қилиш мақсадида аҳоли ва хўжалик юритувчи субъектларнинг бўш пул маблағларини узоқ муддатли депозитларга жалб этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Банк айланмасига бўш пул маблағларни жалб этишни янада ошириб бориш мақсадида ҳозирги вақтда филиал томонидан янги банк хизматларини жорий этиш, шу жумладан, пластик карточкалар ҳисоб-китоб тизимини ривожлантириш, савдо нук-

ча фаол ишларни амалга ошириш мақсадида ҳозирги вақтда кўп хизмат иш ҳақи лойиҳалари жорий этилган бўлиб, 15 мингдан зиёд ишчи ва хизматчиларга иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар пластик карточкалар орқали амалга оширилмоқда. Иш ҳақи лойиҳалари ва жисмоний шахсларга очилган пластик карточкалари билан биргаликда филиал томонидан 29579 донна сўм пластик карточкалар муомалага чиқарилди ва 2010 йилга нисбатан ушбу кўрсаткич 3806 доннага ёки 115 фоизга оширилиши таъминланди. Филиал томонидан чиқарилган пластик карточкалар орқали 23 млрд. 117 млн. сўм миқдордаги тўловлар амалга оширилди. Бу эса Хоразм вилоятда истиқомат қилувчи аҳолининг «Асака» банк сўм пластик карточкаларига бўлган ишончини янада ортаётганлигидан далolat бермоқда.

Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигини қўлга киритган даврдан бошлаб жамиятда инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш борасида бир қатор самарали ишлар амалга ошириб келинаётганлигини бугун ҳеч ким инкор эта олмайди. Жумладан, айни пайтда бу йўналишда мамлакатимизда бир қанча давлат ва нодавлат ташкилотлари ўз фаолиятини тизимли равишда амалга ошириб келиётганлиги натижасида жойларда инсон ҳуқуқ ва эркинликларининг ҳуқуқий ҳимояси амалда таъминлаб келинмоқда.

“Ишонч телефони”

ИШОНЧНИ ОҚЛАПТИ

Ўз навбатида, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш самардорлигини ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги тизимида Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бошқармаси, Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар адлия бошқармаларида тегишли бўлимларнинг ташкил этилиши инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, уларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклаш йўлидаги саъй-ҳаракатлари юртимизда олиб борилаётган сиёсий-ҳуқуқий ислохотларнинг узвий давоми бўлмоқда, десак асло муболага бўлмайди. Шу ўринда Наманган вилоят адлия бошқармасининг Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўлими томонидан бу йўналишда амалга оширилаётган ишларга эътибор қаратсанг, Жорий йилнинг 9 ойи мобайнида бошқармага фуқаролардан 106 та ариза ва шикоят келиб тушган. Ушбу муурожаатларни ўрганиш жараёнида аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф қилиш, фуқароларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклаш ҳамда қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида идора ва ташкилотларга 4 та тақдимнома, 7 та кўрсатма, 2 та маъмурий жавобгарликка ва 1 та жиноий жавобгарликка тортиш юзасидан таклиф, шунингдек, судларга 99 та даъво аризалари киритилди.

Хусусан, вилоят адлия бошқармасига 2011 йил 2 февралда Чуст тумани Олмос қишлоғи Қорақала маҳалласида яшовчи фуқаро Қ.Қозоқов муурожаат қилиб, «Ўзгросуғурта» ДАСК ҳудудий бўлимидаги томонидан суғурта товони ўтланмаётганлигини маълум қилган. Муурожаатни ўрганиш натижасида кўрилган чораларга асосан «Ўзгросуғурта» ДАСК Янгикўрғон туман бўлимида фуқаро Қ.Қозоқовга содир этилган йўл транспорти ҳодисаси оқибатида ҳалок бўлган ўғли И.Турсуновнинг вафоти учун 2 978 352 сўм суғурта қопланмаси ундириб берилди. Шунингдек, Наманган шаҳар Бобуршоқ кўчаси 109-уйда яшовчи фуқаро С.Тожибевнинг 2011 йил 14 мартда бошқармага «Наманган йўловчи ташиш» давлат унитар корхонаси томонидан ойлик иш ҳақи берилмаётганлигидан норози бўлиб қилган муурожаатини ўрганиш жараёнида аниқланган қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан корхона раҳбарияти номига тақдимнома киритилиб, унга асосан фуқаро С.Тожибевга 743 152 сўм ойлик иш ҳақининг тўлаб берилиши таъминланди.

Худди шу каби, 2011 йил 21 июнда «Нампахтатранс» МЧЖ ходимларининг жамият томонидан ойлик иш ҳақлари ўз вақтида берилмаётганлиги баён қилинган шикоят аризаси белгиланган тартибда ўрганиб чиқилди. Ўрганиш натижаси бўйича 94 нафар ходимнинг 58 121 283 сўм миқдордаги иш ҳақини ундириш учун фуқаролик ишлари бўйича Наманган туманларaro судига суд буйруғи чиқариш юзасидан ариза берилди. 2011 йил 6 июлдаги суд буйруғига асосан ходимларга меҳнат ҳақини ўз вақтида тўламаган «Нампахтатранс» МЧЖ раиси С.Турсуновни Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 49-моддасига асосан маъмурий жавобгарликка тортиш юзасидан тўпланган ҳужжатлар шаҳар бандликка қўмақлашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш марказига юборилди. Шунга кўра, жамият раиси М.Турсуновга нисбатан 99 470 сўм миқдорда маъмурий жараима қўлланилди.

Шу билан бир қаторда, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини янада самарали таъминлаш ва бузилган ҳуқуқларини тез фурсатда тиклаш чораларини кўриш мақсадида вилоят адлия бошқармасида «Ишонч телефонлари» ташкил этилган. 2011 йил-

нинг 9 ойи давомида «Ишонч телефонлари»га 23 нафар фуқародан муурожаат келиб тушган. Муурожаатларни ўрганиш жараёнида аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф қилиш ҳамда фуқароларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш юзасидан тегишли идораларга 2 та тақдимнома, 3 та огоҳнома, 1 та маъмурий таклиф ва судларга 104 та даъво аризаси киритилди. Жумладан, 2011 йил 1 февралда Косонсой тумани Косон ҚФЙ «Сойча» МФЙда яшовчи фуқаро А.Қаҳҳаровнинг бузилиб кетган ошхонаси учун Косонсой туман ҳокимлиги томонидан компенсация тўлови ёки янги ошхона қуриш учун ер майдони ажратилмаётганлигидан норози бўлиб, бошқарманинг «Ишонч телефони» орқали қилган муурожаати ўрганиб чиқилди. Аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш юзасидан туман ҳокимлигига тақдимнома киритилди ва бунинг натижасида фуқаро А.Қаҳҳаровга туман ҳокимининг 2011 йил 26 февралдаги 112-сонли қарори билан туман захирасида мавжуд бўлган «Шарқ Юлдузи» массиви ҳудудидан чойхона қуриш учун 0,07 гектар ер майдонини ажратиб берилиши таъминланди. Бундан ташқари, 2011 йил 28 августда Чортоқ тумани, «Навоий» МФЙ, Ибрагимов кўчаси 26-уйда яшовчи фуқаро Ғ.Умаров «Ишонч телефони»га муурожаат қилиб, унинг яшаш хонадонини табиий газ тармоғидан «Водийгаэаэминот» унитар корхонаси Чортоқ туман филиали ходимлари томонидан ноқонуний равишда узиб қўйилганлигини билдирган. Муурожаат белгиланган тартибда ўрганиб чиқилиб, аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш ҳамда хонадонни газ тармоғига улаш ва ноқонуний расмийлаштирилган далолатномани бекор қилиб, қайта ҳисоб-китоб қилиш юзасидан тақдимнома киритилди. Тақдимномага асосан фуқаро Ғ.Умаровнинг хонадонини газ тармоғидан узиш тўғрисидаги 52-сонли далолатнома бекор қилиниб, газ тармоғига қайта улашни ва қонунбузилиш ҳолатига йўл қўйган филиал ходими И.Абдуллаевга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 181-моддасига мувофиқ «хайфсан» интизомий жазо чораси қўлланилиши таъминланди.

Қолаверса, вилоят адлия бошқармасининг Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўлими томонидан ўтган йил давомида Учқўрғон, Косонсой, Чортоқ, Янгикўрғон, Норин, Ўйчи, Поп, Чуст ҳамда Мингбулак туманларида давлат бошқаруви идоралари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг иш фаолиятида инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасида Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига риоя қилиниши юзасидан жами 75 та идора ва ташкилот фаолияти ўрганиб чиқилди. Ўрганиш жараёнида аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф қилиш юзасидан 63 та тақдимнома, 8 та кўрсатма, 3 та огоҳнома ҳамда қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйган мансабдор шахсларнинг хатти-ҳаракатлари юзасидан 4 та маъмурий таклиф киритилди. Кўрилган таъсир чораларига асосан жами 152 нафар мансабдор шахс интизомий жазога тортилиб, шундан 8 нафари эгаллаб турган вазифасидан озод этилди.

Хулоса ўрнида таъкидлаш жоизки, инсон ҳуқуқ ва эркинликларининг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш соҳасидаги ишларни янада кучайтириш, уларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклаш ҳамда фуқаролар ҳуқуқларини бузилишига сабабчи бўлган мансабдор шахсларга нисбатан қонуний чоралар қўриш келгусида ҳам бошқарма иш фаолиятининг диққат марказида бўлиб қолади.

Алимардон ИНОМОВ, Наманган вилоят адлия бошқармаси бош маслаҳатчиси

Айтмасанг айбинг, гапирма, тилни тий,
Макр ила кибру ҳаводин дилни тий.

Тийра сўз ширин дудокдин хуш эмиш,
Ул тикан ҳам боғ аро дилкаш эмиш.

РИВОЯТ

Боқий умр

Айтишларича, мўътабар бир одамнинг мажлисида бир олим, фозил кишини кўп таъриф тавсиф қилишибди. Мўътабар одам у олимни кўриб сўхбатидан фойдаланишни орзу қилиб, уни шу мажлисга чақириш учун ўз қариндошини юборди. Олим мажлисга келгач, салом бериб ҳамма билан кўришди. Кейин мўътабар одамга таъзим қилиб:

— Мажлисингизга қақирганингиз учун ташаккур, минг йил роҳат ва фароғатда умр кечиринг, - деди.

Мўътабар одам олимнинг сўзидан таажжубланиб шундай деди: — Мажлисимизда ҳали ўтирмай туриб, мумкин бўлмаган сўзни оғзингиздан чиқардингиз, бир одамнинг минг йил умр кўришига ақл бовар қиладимиз?! Бундай сўзни айтиш сиздек олим ва фозил кишига муносибмикан?

— Инсоннинг тириклиги фақат жисмнинг боқийлиги билангина эмас. Одам минг йил умр кўрмаслигини ҳамма билади. Лекин ўлгандан кейин қолган яхши ном яна бўлак умрдир. Сизнинг олижаноб, марҳаматли, шафқатли одам эканлигингизни халқ унутмай, номингизни доимо хурмат билан ёд этиб туради. Вафотингиздан кейин ҳам қилган яхшилигингизни халқ унутмайди, номингизни кўнглида абадий сақлайди, деган маънода «минг йил умр кўринг», дедим, - деб жавоб берди олим.

БИЛАСИЗМИ?

Энг биринчи почта маркалари расман 1840 йили Буюк Британияда пайдо бўлган.

«Испания» сўзи тўғридан-тўғри таржима қилинганда «куёнлар макони» деган маънони беради.

ТУРФА ОЛАМ

Бир йиллик саёҳат

16 Ёшли голландиялик сузувчи қиз Лора Деккернинг дунё бўйлаб қилган саёҳати сен-мартен (кариб) оролида поёнига етган.

Ёш сайёҳнинг таъкидлашича, қўтилгандан-да аъло даражада ўтган саёҳат чоғида унга дельфинлар тўдаси ҳамроҳлик қилган. Бир сўз билан айтганда, Деккер саёҳатдан жуда мамнун. Негаки, бу кунни қизгина нақун йил кутган-да. Қиздаги иштиёқ ва шижоатни кўрган ота-онаси энди қаршилик кўрсатиш бефойда эканини англашади. Лора бир йил денгизма-денгиз кўзлаган манзилга етди. Мамулми, 16 ёшли қиз боланинг денгиз бўйлаб саёҳатга чиқишини ақлбавар қилмайди. Бироқ, бундай рекордни Лорадан аввал австралиялик сузувчи Жессика Уотсон кўйган эди. Ушанда Жессика бу ишни 17 ёшга тўлишига уч кун қолганида амалга оширган. Эътиборга молик жиҳати шундаки, Уотсон ўша саёҳати давомида Лора каби бандаргоҳларда тўхтаб, дам олишни ҳаёлига ҳам келтирмаган.

Шарқона ёш йил

ХИТОЙЛИКЛАР ОЙ ТАҚВИМИГА КўРА КИРИБ КЕЛГАН АЖДАРҲО ЙИЛИНИ КУТИБ ОЛИШДИ.

Катта тантана ва мушакбозликлар остида нишонланган Аждарҳо йили Хитойда 2013 йилнинг 9 февралига қадар ҳукм суради. Қолаверса, баҳор айёми (Ой тақвими бўйича янги йилнинг кириб келиши) Корея, Таиланд, Сингапур, Индонезия, Малайзия, Вьетнам, Филиппин ва дунёнинг бошқа мамлакатларида яшовчи этник хитойлар томонидан ҳам кенг нишонланади. Байрам февраль ойининг ўрталарига қадар давом этади. Қизил рангли қоғозга «бахт» сўзи ўйиб ёзилган иероглифлар байрамнинг асосий рамзи ҳисобланади. Шу кунни кўча ва хиёбонлар, бино ва турар-жойлар ана шундай рамзлар билан безатилади. Ҳамма бир-бирига бахт тилашдан чарчамайди. Ой тақвими бўйича нишонланган янги йил тантаналари «юаньсяоце» фонарлар байрами кунни расман ниҳосиша этади.

Интерфаол ойна

ИСРОИЛЛИК ТАЛАБАЛАР ИНТЕРФАОЛ АВТОМОБИЛЬ ОЙНАСИНИ КАШФ ЭТИШДИ.

Бу гоёна амалга оширишга уларни General Motors концерни руҳлантирган. Гоёна кўра, ойна машинанинг орқа ўриндиқларида кетаётган йўловчилар учун мўлжалланган. Айниқса, ёш болалар учун бундан кўпроқ завқ кутилмоқда. Чунки, машина ойнасига ўрнатилган экранда кутилмаганда болаларнинг бирон бир сеvimли мультқаҳрамони ёхуд кулгули суратлар пайдо бўлиши мумкин. Қолаверса, ойна-экраннинг яна бир хусусияти бор. Ундаги интерфаол глобус ойна-экранда дунёнинг истаган бурчагини кўрсата олади. Манзара шу қадар табиийлиги боис, киши ўзини Париж ёки Лондон кўчаларида юргандек ҳис қиларкан. Шунингдек, ойнага ўрнатилган махсус дастур сеvimли мусиқа ва қўшиқларни тинглаш имконини беради.

3.ЗОИРЖОНОВ тайёрлади

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий Кенгаши Ижроия Қўмитаси девони ноутбуклар сотиб олиш бўйича тендер эълон қилади.

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий Кенгаши Ижроия Қўмитаси девони партия баннерлари ҳамда штендерли баннерларни тайёрлаш бўйича тендер эълон қилади.

Мурожаат учун телефон: 239-45-77

КЎЗГҮ

Ҳар қайси халқ ёки миллатнинг маънавиятини унинг тарихи, ўзига хос урф-одат ва анъаналари, ҳаётий қадриятларидан айри ҳолда тасаввур этиб бўлмайди. Бу борада, табиийки, маънавий мерос, маданий бойликлар, кўҳна тарихий ёдгорликлар энг муҳим омиллардан бири бўлиб хизмат қилади.

Ислом КАРИМОВ

лари сирасига киритилади, эҳти- мол, шунинг учундир унинг кор- пуси нозик ислимий нақшлар ва садаф билан безатилади.

ЗАРГАРЛИК

Кекса заргарлар таъкидлаши- ча, агар дунёда бир нафар аёл қолса ҳам заргарга иш топила- ди, касб ўлмайди. Ўзбекистонда заргарлик тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади. XIX асрга келиб заргарлик тақинчоқлари тилла, кумуш, бронза, рангли мисдан тайёрланган. Заргарлик буюм- лари аёл кишининг бош ва юз қисмини ўраб турган. Музей экс- позициясидан ўрин олган XIX аср заргарлик тўплами келинчақлик сепи саналиб, тўй кунни тақилган. Кичкина қизларнинг бешиқлик давридан бошлаб тумор ва мун- чоқлар ёмонликдан асраш мақ- садида осилган. Булар орасида тумор кенг тарқалиб, турли кўри- нишда учрайди. Ўзбекистон Ама- лий санъат музейининг миллий заргарлик буюмлари коллекция- сидан Бухоро, Тошкент, Хива, Самарқанд, Фарғона, Сурхон- дарё ва Қашқадарё, шунингдек, Қорақалпоғистон усталарининг буюмлари жой олган. Заргарлик санъати коллекциясининг катта қисми XIX асрнинг биринчи яр- ми ва XX асрнинг бошларига тегишлидир, ўшанда Ўзбекис- тонда бу санъат ҳақиқий гуллаб- яшган эди. Ўзбек усталари- нинг заргарлик буюмлари шакл- ларнинг бойлиги, безакларнинг нозиклиги ва ҳар бир қисминг пухта ишланганлиги билан аж- ралиб туради.

ШИША, БИЛЛУР, ЧИННИЛАР

Музейнинг бадийи шisha ва биллурлар экспозициясига тақ- дим қилинган тошкентлик рас- сомларнинг асарлари қадимги анъаналарнинг олис акс-садо- сини эшитиш мумкин. Ушбу санъат тури Ўзбекистонда ноанъанавий ҳисобланади. Марказий Осиёе худудда шisha қадим замондан буён мавжуд бўлса-да, XIII аср бошида муомаладан чиқиб, тай- ёрлаш усули унут бўлиб кетган. Ўзбек чиннилари сополчилик, мисгарлик ёки каштачилик каби қадим анъанага эга эмас. Чинни маҳсулотлари Марказий Осиёга Хитой, Япония, Хиндистондан кейинчалик Россиядан келтирил- ган. Экспозициядан ўрин олган чинни тўпламлар 50-90-йиллар мобайнида ишланган бўлиб, анъанага айланишга улгурган «пахта», «атлас» ва «бахор» чинни тўплamlари ҳисобланади.

МИЛЛИЙ ЧОЛГУ АСБОБЛАРИ

Миллий мусиқа асбоблари коллекциясида 70 дан ортиқ предметлар мавжуд. Улар У.Зу- фаров, А.Зокиров, А.Абдуллаев каби машҳур усталар томонидан яратилган. Музейга зарб, чер- тиб, пуфлаб чалинадиган чолгу асбоблар қўйилган бўлиб, улар- нинг шакли узоқ тарих давомида ўзгариб келган. Музей витрина- ларидан халқнинг сеvimли му- сиқа асбоби най, энг қадимий камонли мусиқа асбоби бўлмиш гижжак, ўрта асрларда ошиқлар- нинг асбоби ҳисобланган афғон ва қашқар рубоблари, халқ чолгу асбоблари оркестрида доимий ўринга эга бўлган чанг жой ол- ган. Тарихий манбаларга кўра, торли мусиқа асбоблари ичида қадимдан машҳур арфа ўзбек ка- сим асбобининг ўтмишдоши ҳисобланади. Анъанага кўра, чанг аёллар чаладиган мусиқа асбо- б

ГИЛАМ

Ўзбекистон Амалий санъат музейида XIX-XX асрларда Бухоро, Хива, Самарқанд, Қашқадарё ва Сурхондарёда тайёрланган гиламлар ва палослар бўлими мавжуд. Гилам асрлар давомида ўзбек хонадонининг безаги бўлиб келган. Гиламдўзлик билан асо- сан йилчилик билан шуғулла- надиган халқлар машғул бўлган. Қадимда гиламлар оддий ингич- ка дастгоҳда тўқилган ва сотувга қўйилган. Ҳозирда гиламлар фабрикада ва уй шароитида кўл дастгоҳида кўлда тўқилмоқда.

Адиба ФАЙЗ, «Milliy tiklanish» мухбири

ЎЗЛИК

Халқимиз маданияти кўзгуси

(Давоми. Боши 1-бетда)

Токчалар идиш-товоқ қўйиш- га мўлжалланган, панжара кўри- нишида ўйилиб, ранглар билан пардозланган. Катта меҳмонхо- надан ичкари «Калонхона» га ўти- лади, ҳажм жиҳатидан кичик бўлган ушбу хона тўқ ранглар уюшмасидан иборатдир. Хона деворларига халқ расми Чин- гиз Ахмаровнинг асарлари осил- ган. 1961 йилда олиб борилган таъмирлаш ишларида тошкент- лик нақшош уста Тоир Тўхтаў- жаев шипнинг нақшини янгила- ган. Ватанимиз мустақилликка эришгач музей биноси тубдан таъмирланди ва гўзал кошонага айланган.

МИЛЛИЙ МАТОЛАР ОЛАМИ

Миллий газламаларнинг кат- та коллекцияси ипак, ярим ипак ва пахта ипларидан тўқилган тўқимачилик намуналарини ўз ичига олади. Марғилон, Наман- ган, Самарқанд ва Бойсунда кўлда тўқилган газламалар ало- ҳида қийматга эга. Ўзбекистон- да кўлда тўқиш анъанаси икки ярим минг йилдан бери мавжуд- дир. Ўзбек хунармандлари ярим ипак матоларни ишлаб чиқариш- да катта маҳоратга эришганлар. Эркаклар ва аёллар учун чопол- лар тикиладиган Фарғона во- дийсининг бекасам матоси ай- ниса машҳурдир. Музейда XIX- XX асрларга мансуб миллий ли- босларнинг катта коллекцияси тўпланган.

Ҳеч бир меҳмонни эътибор- сиз қолдирмайдиган миллий матолар музейга киришингиз билан сизни ўзига жалб этади. Бу ипак матолар махсус ёғоч дастгоҳда тўқилган бўлиб, хо- зирги кунгача ўз қадрини йўқотмай келмоқда. Қадимда тоза ипак матодан тикилган кўйлақларни фақат бой, зодагон хон аёллари кийишгани сабаб матолар «хон атлас» деб юритилган.

ЎЗБЕК ДЎППИЛАРИ

Айнан шу залдан ўзбек халқи- нинг бетакрор миллий либоси саналимиш бош кийим «дўппи»- лар ўрин олган. Ўзбекистон халқ амалий санъатининг кенг тарқал- ган кўриниши бош кийим ҳам эркак, ҳам аёл учун бирдай аҳамиятга эга бўлиб, дўппининг безаги жамиятдаги табақа мавқеига боғлиқ бўлган. Дўппи — қаттиқ ёки юмшоқ кўринишда астарга тикилган. Дўппилар қавиқли, каштали ва одми кўри- нишда, эркак дўппилари одатда қора сатин, баҳмалдан, аёллар- ники эса рангдор ипак, баҳмал ва парча матоларидан тикилган.

Музей экспозициясида ҳавола этилаётган дўппилар Тошкент, Андижон, Фарғона, Самарқанд, Бойсун, Ургут, Шахрисабз, Чуст, Марғилонда тикилган. Улар ора- сида XX аср бошига мансуб Фар- гона дўпписи ажралиб туради. У хиёл юмшоқ, учлари букилган бўлиб, учбурчак шаклида тахла- нади. Экспозицияда эркаклар, аёллар ва болалар учун тикилган, техник тикилиш услуби ва чок хилига қараб ажратиладиган «босма», «канда-хиёл», «хомдўзи», «ироқи», ва «ироқи санама» кўри-

нишларидаги дўппиларни томо- ша қилиш мумкин. Бундан ташқа- ри, «Дастрўмон» (Ургут, 1950-й.), «Бўғжом» (Сурхондарё, 1927-й.), ёстиқ жилди (Шахрисабз, 1940- й.), эркак ва аёлларнинг уст кийимлари (Тошкент, XX-аср), бел- боғлар намойиш этилган.

КУЛОЛЧИЛИК

Ўзбекистоннинг энг қадимги амалий санъат тури ҳисоблан- миш кулолчилик авлоддан ав- лодга, отадан-ўғилга мерос бўлиб ўтган. Ушбу залда замо- навий кулолларнинг ишлари на- мойиш этилади. Нақшларида ўсимлик мавзуси устувор бўлган ясси лаган, чуқур коса, узун кўза- ларни томоша қилиш мумкин, де- мак бу анъанавий Гиждувон идишларидир. Усто Охунжон но- мини бизгача етказган VIII асрга оид ёзма манбалар бу ердagi кулолчилик хунарининг қадимийлигиндан далолат беради. Усмон Умаров ва унинг шоғир- ди, еттинчи авлод кулол Ибо- дулла Нарзуллаевнинг Амалий санъат музейида сақланган асарлари Гиждувон шўхратини оширишга хизмат қилмоқда. Кулолчилик чархида улар тайёр- лagan ва сарик, яшил, тўқ-кўк, қизил нақшлар билан оро берилган сопол буюмлар қадим анъаналарнинг барҳаётлигини эслатиб туради. Охорли қалин сирлар бўёқларнинг ёрқинлиги- ни таъминлайди ва нақш чиқиқ- ларини қўшиб юбориб, уларга ҳаётийлик бахш этади. XIX аср охирида Риштонда яшаб, ижод қилган уста Абдуллонинг асар- лари музейдаги сопол буюмлар коллекциясининг нобъ экспонат- лари ҳисобланади.

Нақш гули йирик, ўзига хос бўлиб, «олма» ёки «анор» мева- си, ўт-хашак қолдиқлари, пола- пон куш тасвири акс этган идиш- ларда қизил лой ва жигаранг қизғиш ангобнинг қўлланилгани- ни сездингизми, демек бу шах- рисабзлик кулоллар томонидан тайёрланган буюмлардир. Тош- кентда эса кулолчилик йўнали- ши уста Мухиддин Раҳимов номи билан боғлиқдир. Самарқанд сополчилик эса ўз кўриниши билан бошқа мактаб идишлари- дан ажралиб туради. Самарқанд сополи одатда «ўйма», «қолип- лаш» усулида ва жонзот тасви- рининг араб хати билан уйғунла- шини, геометрик шаклларнинг «чизма» усулида ангобда акс эти- ши билан диққатни тортади.

КАНДАКОРЛИК

Бу санъат сополсозликдан кей- ин пайдо бўлган энг қадимий хунармандчилик турларидан би- ридир. Бизнинг кунларимизгача бу бадийи санъатга оид кам сон- ли қадимий ашёларгина етиб кел- ган. Музей коллекциясида Сама- рқандда XIV асрда ясалган қозон учун бронза таглик сақланади. У мураккаб ўйма нақшлар билан безатилган бўлиб, унга афсона- вий қуш тасвири туширилган ва қуфий ёзувидаги оятлар битил- ган. Музей экспозициясидан ме- таллга ишлов беришининг барча маркалари—Бухоро, Хива, Тош- кент, Самарқанд, Қўқон, Марғи-

лон, Қарши, Шахрисабз шаҳар- ларига хос ашёлар ўрин олган. Ўзбекистон амалий санъат му- зейидаги мисгарлик буюмлари ичида тошкентлик ва кўқонлик усталар XIX аср бошларида яса- ган буюмлар алоҳида эътиборни тортади. Буюмларнинг кўпчилик турлари мис ва латундан тайёр- ланган: «оғтоба», «чойдиш», «коса», «лаган», «дастшўй» ва «кўза» —улар ўйма ва чизма нақш- лар билан безатилган.

ШИША, БИЛЛУР, ЧИННИЛАР

Музейнинг бадийи шisha ва биллурлар экспозициясига тақ- дим қилинган тошкентлик рас- сомларнинг асарлари қадимги анъаналарнинг олис акс-садо- сини эшитиш мумкин. Ушбу санъат тури Ўзбекистонда ноанъанавий ҳисобланади. Марказий Осиёе худудда шisha қадим замондан буён мавжуд бўлса-да, XIII аср бошида муомаладан чиқиб, тай- ёрлаш усули унут бўлиб кетган. Ўзбек чиннилари сополчилик, мисгарлик ёки каштачилик каби қадим анъанага эга эмас. Чинни маҳсулотлари Марказий Осиёга Хитой, Япония, Хиндистондан кейинчалик Россиядан келтирил- ган. Экспозициядан ўрин олган чинни тўпламлар 50-90-йиллар мобайнида ишланган бўлиб, анъанага айланишга улгурган «пахта», «атлас» ва «бахор» чинни тўплamlари ҳисобланади.

МИЛЛИЙ ЧОЛГУ АСБОБЛАРИ

Миллий мусиқа асбоблари коллекциясида 70 дан ортиқ предметлар мавжуд. Улар У.Зу- фаров, А.Зокиров, А.Абдуллаев каби машҳур усталар томонидан яратилган. Музейга зарб, чер- тиб, пуфлаб чалинадиган чолгу асбоблар қўйилган бўлиб, улар- нинг шакли узоқ тарих давомида ўзгариб келган. Музей витрина- ларидан халқнинг сеvimли му- сиқа асбоби най, энг қадимий камонли мусиқа асбоби бўлмиш гижжак, ўрта асрларда ошиқлар- нинг асбоби ҳисобланган афғон ва қашқар рубоблари, халқ чолгу асбоблари оркестрида доимий ўринга эга бўлган чанг жой ол- ган. Тарихий манбаларга кўра, торли мусиқа асбоблари ичида қадимдан машҳур арфа ўзбек ка- сим асбобининг ўтмишдоши ҳисобланади. Анъанага кўра, чанг аёллар чаладиган мусиқа асбо- б

ГИЛАМ

Ўзбекистон Амалий санъат музейида XIX-XX асрларда Бухоро, Хива, Самарқанд, Қашқадарё ва Сурхондарёда тайёрланган гиламлар ва палослар бўлими мавжуд. Гилам асрлар давомида ўзбек хонадонининг безаги бўлиб келган. Гиламдўзлик билан асо- сан йилчилик билан шуғулла- надиган халқлар машғул бўлган. Қадимда гиламлар оддий ингич- ка дастгоҳда тўқилган ва сотувга қўйилган. Ҳозирда гиламлар фабрикада ва уй шароитида кўл дастгоҳида кўлда тўқилмоқда.

